Конгрес Українських Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua Січень 2019 року № 1 (668)

РУСЛАН КОШУЛИНСЬКИЙ –
кандидат у президенти від націоналістів

22 січня, в День Соборності України, відбувся 40-й з'їзд Всеукраїнського об'єднання «Свобода» – знакова подія для політичної сили, яка вирішила взяти участь у президентських виборах і назвала Руслана Кошулинського, голову Секретаріату партії, кандидатом на посаду Президента України.

Відповідне рішення делегати з'їзду ВО «Свобода» ухвалили одностайно, заручившись підтримкою об'єднаних націоналістичних сил – Конгресу Українських Націоналістів, Організації Українських Націоналістів, «Правого сектора», руху С14. Про підтримку Руслана Кошулинського заявив також провідник національного руху «ДІЯ» Дмитро Ярош. Ідею єдності націоналістичних сил і підтримку кандидатури Кошулинського висловив головний командир «Тризуба» Віктор Сердулець.

Отже, єдність націоналістичних сил врешті стала реальністю! Ця, насправді блага вість для мільйонів українців, які впродовж століття молилися: «Боже, нам єдність подай», викликала радість і вселила в серця людей тверду віру в перемогу України і над лютим московським ворогом, і над його апологетами й агентурою в Україні, й над багатіями, які грабують наш зубожілий народ, подарувала надію, що в Україні таки будуть при владі націоналісти. А вони, люди, закорінені в рідну землю, і клаптика її не віддадуть ворогові, як і не змиряться з поневіряннями по чужинецьких наймах збідованих українців, із зубожінням рідного народу, а захищатимуть честь і гідність української нації та її держави. І перший важливий крок до цього – єдиний кандидат у Президенти України від націоналістів, як результат єднання націоналістичних сил. Отже, Руслан Кошулинський!

Зліва направо: Степан БРАЦЮНЬ, Руслан КОШУЛИНСЬКИЙ, Андрій ТАРАСЕНКО, Олег ТЯГНИБОК, Богдан ЧЕРВАК

Закінчення на 6-й стор.

ВИДАТНИЙ УКРАЇНЕЦЬ

ЮВІЛЕЙ ПАТРІАРХА

Наступним, після відзначення 100-ліття Соборності, стало свято, яке ще в народі назвали «Осінь Патріарха». 23 січня 2019 року Почесний Патріарх Православної Церкви України святіший Філарет відзначив своє 90-ліття від дня народження. З цієї нагоди у Свято-Володимирському кафедральному соборі Києва було звершено літургію, яку очолив ювіляр,

Тисячі православних українців вітали з ювілеєм свого Патріарха, який вивів їх із неволі чужої, керованої спецслужбами ворожої держави, церкви, зазнав великих страждань і принижень, але здобув Православній Церкві України визнання Вселенського Патріархату, надання їй автокефалії й врешті вручення шостого січня цього року Томосу. Заради незалежної української Церкви, аби уникнути непорозумінь і конфліктів у ній, святіший Філарет відмовився від участі у виборах Предстоятеля новопосталої Церкви.

З нагоди 90-річчя з дня народження патріарха Філарета Президент України Петро Порошенко надіслав йому глибоку повагу та вдячність і цілком справедливо зазначив: «Вдячні нащадки називатимуть Ваше ім'я поряд з іменами Петра Могили, Василя Липківського, Іларіона Огієнка, Андрея Шептицького, Йосипа Сліпого. Вони всі належали до різних конфесій, але були українцями Володимирового хрещення».

Урочистості з нагоди вшанування ювіляра, як одного з найповажаніших у суспільстві духовних лицарів, відбулися в столичному Палаці «Україна», потрапити куди змогли лише «привілейовані» посадами особи. Звичайні православні люди єдналися з улюбленим патріархом у молитві.

Напередодні, під час урочистого заходу з нагоди Дня Соборності України та 100-річчя проголошення Акту злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, Президент вручив Філарету найвищу державну нагороду – звання Героя України та орден держави.

Дякуючи за вітання, владика Філарет зазначив, зокрема, що отримання Томосу про автокефалію – це не остаточна перемога: «Ми ще не об'єднали все українське православ'я, а нам треба об'єднати все українське Православ'я в єдину незалежну Помісну Українську Автокефальну Православну Церкву, це наше завдання. Також наше завдання перемогти агресора на Сході. Переможемо ми чи не переможемо? Переможемо обов'язково, тому що правда з нами. Ми миролюбна країна, чужої землі за всю свою історію ніколи не завойовували, але воювали завжди за свою землю».

Вітаючи з ювілеєм, зичимо святішому Патріарху здоров'я, світлої радості та духовного єднання з рідним українським народом на многії і благії літа.

Ольга ДМИТРЕНКО

УВІЧНЕННЯ ГЕРОЯ

ПАМ'ЯТНА ДОШКА СИМОНУ ПЕТЛЮРІ У КИЄВІ

21 січня, напередодні Дня Соборності, у Києві відкрили меморіальний барельєф Голові Директорії УНР, Головному Отаману Військ і Флоту УНР Симону Петлюрі.

Пам'ятну дошку, виготовлену скульптором Василем Маркушем, відкрили на початку вулиці, що носить ім'я Симона Петлюри. Саме тут в січні 1918 року тривали бої підрозділів Армії УНР з більшовиками.

Ця дошка є першим увічненням пам'яті творця української державності початку XX століття у столиці. Виготовили пам'ятку за кошти Київської міськадміністрації. На церемонії відкриття були присутні, зокрема, віце-прем'єр міністр України Павло Розенко, голова УІНП Володимир В'ятрович, міністр культури Євген Нищук, начальник Київського військового ліцею імені Івана Богуна Ігор Гордійчук, ветеран 55-ї окремої артилерійської бригади ЗСУ Роман Кулик, лідер гурту «Хорея Козацька» кобзар Тарас Компаніченко…

У виступах промовці підкреслювали мужність Головного Отамана, як приклад для наслідування для всіх вояків наступних десятиліть і, особливо, для захисників України на нинішній російсько-українській війні! Ветеран російсько-української війни, Герой України Ігор Гордійчук, котрому і випала честь відкривати Барелєф, наголосив, що напис «Армія! Мова! Віра!», який бачимо на бігбордах, це не просто слова Петра Порошенка: в умовах нинішньої агресії путінської Росії – це керівництво до дії для усього суспільства.

А Віце-прем'єр-міністр Павло Розенко нагадав, що сто років тому, саме через внутрішні протиріччя державних діячів та зовнішню агресію українцям не вдалося зберегти державу.

Симон Петлюра поєднував у собі сталеву волю і високу освіченість, він був реформатором війська, фундатором багатьох культурних проектів», – зазначив Євген Нищук. А Володимир В'ятрович наголосив, що «Петлюра повертається до Києва саме в той час, коли найбільше потрібен, коли Україна відстоює свою територіальну цілісність і суверенітет! Головний отаман військ УНР – символ боротьби для українців». 22 травня виповнюється 140 років від дня народження С.Петлюри. Тож було наголошено про встановлення величного пам'ятника, достойного його імені, наступного року, а також про обов'язкове знесення пам'ятника більшовику Щорсу, який нищив Київ та киян. У 1919 р., під командуванням коменданта Києва Щорса чекісти розстріляли сотні киян – українців…

Низку стрілецьких пісень виконав Тарас Компаніченко.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

ПЕРЕДПЛАТІТЬ ГАЗЕТУ «НАЦІЯ І ДЕРЖАВА» НА 2019 РІК!

Вартість видання з доставкою для розповсюдження на території України становить:
на 1 міс. – 12,67 грн; на 3 міс. – 38,01 грн; на 6 міс. – 76,02 грн.
Наш передплатний індекс – 09715.

4 820102 210017 01

ПОСТАТЬ ІСТОРІЇ

СТЕПАН БАНДЕРА –

Першого дня нового, 2019 року, по всій Україні – від Львова й Тернополя до Полтави й Харкова – урочисто відзначили 110-ту річницю від народження Провідника Організації Українських Націоналістів (ОУН) Степана Бандери. Цю знаменну дату гідно відмітили й мільйони українців, що живуть за межами своєї історичної Батьківщини.

Як відомо, Верховна Рада України 18 грудня 2018 року ухвалила постанову про відзначення пам’ятних дат і ювілеїв на прийдешній рік, серед яких – день народження Степана Бандери. За тиждень до цього (11 грудня) Львівська обласна рада проголосила 2019 рік на Львівщині роком Степана Бандери та Організації Українських Націоналістів. А ще раніше (26 липня 2018 року) подібне рішення прийняли депутати Житомирської обласної ради, проголосивши рік Степана Бандери в Житомирській області. Також обласна рада рекомендувала Житомирській міській раді передбачити при формуванні міського бюджету на 2019 рік кошти для встановлення пам’ятника Степанові Бандері в місті Житомирі.

РОВЕСНИК ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІЇ

У кожного із сотень і тисяч патріотів – свій шлях (іноді, довгий та складний) до послідовно «україноцентричної» моделі світосприйняття. Цей шлях набагато впевненіше долають ті, хто вчасно відкрив для себе безцінний науково-публіцистичний спадок Степана Бандери.

Звертаючись до історії більшости сучасних народів, ми одразу натрапляємо на імена людей – політичних лідерів, полководців, релігійних реформаторів, які є загальновизнаними національними героями. Щира пошана до них стає з часом для громадян тієї чи іншої країни могутнім об’єднуючим чинником, подібним до стягу держави та її славня. В Італії це Джузеппе Гарібальді, у Великій Британії – Вінстон Черчилль, в Індії – Магатма Ґанді, у Франції – Шарль де Голль… Для українців (і не лише в нашій країні, а й по всьому світі) справжнім втіленням національної ідеї є, разом із Тарасом Шевченком, Степан Бандера, прізвище якого в різних европейських мовах означає (на диво промовисто!) – «прапор». Не менш промовистою, як на мене, обставиною є й те, що день народження Провідника припадає саме на перший день року… Чергова річниця привертає нашу увагу до надзвичайно складного історичного контексту, в якому, власне, й відбувалося формування особистости Бандери.

Зараз можна із впевненістю стверджувати: побудована на суцільній брехні радянська (а потім – російська) антиукраїнська пропаганда так і не досягла своєї основної мети – дискредитувати в народній свідомості націоналістичну ідеольогію та керований цією ідеольогією націоналістичний рух. Та це й неможливо «за визначенням», оскільки в цивілізованому світі націоналістом вважають людину, для котрої служіння своєму народові (нації) є найвищим громадянським обов’язком. Яскравим прикладом такого жертовного служіння українській нації стали життя й діяльність Провідника ОУН Степана Бандери.

Він народився 1 січня 1909 року в селі Старий Угринів Калуського повіту Галичини (тепер – Івано-Франківська область), що належав на той час до Австро-Угорської імперії, в сім’ї Андрія Бандери – священика греко-католицького обряду. В родині Степан був другою дитиною, окрім нього в сім’ї росли три брати та три сестри. Батько здобув університетську освіту – закінчив богословський факультет Львівського університету. Родина мала велику бібліотеку, частими гостями в їхньому домі були ділові люди, громадські діячі, місцева інтеліґенція. Степан Бандера згадував, що в дитячі роки він ріс в оселі батька й діда в атмосфері щирого українського патріотизму, живих національно-культурних, політичних і суспільних інтересів. 1918 року він пережив хвилюючі події відродження Української держави. Батько брав активну участь у тих подіях, був обраний депутатом парляменту Західньо-Української Народньої Республіки (ЗУНР). Особливий вплив на національну самосвідомість хлопчика справили урочистості, що проходили в січні 1919 року – з нагоди возз’єднання ЗУРН та Української Народньої Республіки (УНР) в єдину державу. Та вже літом того ж року УНР перестала існувати, а Галичина була підступно окупована Польщею.

Тим часом, восени 1919 року, Степан склав вступні іспити до класичної української гімназії в місті Стрий. Навесні 1921 року від туберкульозу померла мати – Мирослава Бандера. Сам Степан від дитинства страждав ревматизмом суглобів і того року тривалий час перебував у лікарні. Проте,у вільний від занять час він працював у господарстві діда, а вже, починаючи від четвертої кляси, давав приватні уроки, заробляючи гроші на власні витрати. Навчання в гімназії проходило під наглядом польських властей, але деякі вчителі спромоглися вкласти в обов’язкову програму український національний зміст. Однак справжній національно-патріотичний гарт гімназисти отримували в шкільних молодіжних організаціях. Разом із легальними Пластом і Соколом, були й гуртки, що займалися збиранням коштів для підтримки заборонених владою українських періодичних видань, бойкотом певних заходів польських властей, і вже починаючи від четвертої кляси, Бандера входив до однієї з таких нелегальних патріотичних організацій. 1927 року юнак успішно склав іспити на атестат зрілости, а 1928-го – вступив до Львівської Політехнічної Школи на агрономічний відділ і до 1934 року пройшов повний курс за фахом інженера-агронома. Проте захистити диплом не встиг, оскільки був заарештований.

1920 року в Празі група офіцерів заснувала Українську військову організацію (УВО), що поставила за мету боротьбу з польською окупацією. Незабаром на чолі УВО став колишній командувач «січових стрільців», які входили до армії УНР, досвідчений організатор та авторитетний політик Євген Коновалець. Найбільш резонансну акцію УВО – невдалий замах на главу польської держави маршала Юзефа Пілсудського – було вчинено 1921 року. Під серйозним впливом і навіть контролем УВО перебували тоді українські патріотичні молодіжні організації. Степан Бандера став членом УВО 1928 року, а вже 1929-го у Відні українські молодіжні угруповання за участю УВО провели об’єднавчий конґрес, на якому й була заснована очолювана Коновальцем Організація Українських Націоналістів (ОУН), куди увійшов і Бандера. Пізніше,1932 року, відбулося злиття ОУН та УВО, внаслідок чого остання стала підрозділом ОУН.

Близько 1930 року ситуація загострилася. У відповідь на акції непокори українського населення польський уряд вдався до широкомасштабних операцій з «пацифікації», за сучасною термінологією – «зачистки» від етнічних українців території Східньої Галичини. 1934 року в Березі Картузькій було організовано концентраційний табір, в якому перебували близько двох тисяч політичних ув’язнених, переважно, українців. За рік потому Польща взагалі відмовилася від своїх зобов’язань перед Лігою Націй по дотриманню прав національних меншин. Періодично робилися обопільні спроби пошуку згоди. Одна з них була зроблена 1934 року після замаху членів ОУН на життя міністра внутрішніх справ Броніслава Перацького, в результаті якого той був убитий. Цей акт засудили найбільша українська політична партія, Українське національно-демократичне об’єднання та митрополит греко-католицької церкви Андрей Шептицький. Але всі спроби досягти порозуміння не давали відчутного результату.

Втім, неупереджений аналіз тогочасної ситуації переконує: терор у бойовій діяльности ОУН був, радше, засобом самооборони – найстрашнішою зброєю в руках підпільної організації та останнім аргументом у боротьбі з окупаційною владою та її представниками, коли решта засобів були вже вичерпані. Замахи ОУН мали виразне політичне забарвлення і практично ніколи не супроводжувалися масовими жертвами серед цивільного населення.

За участь у підготовці замаху на Перацького Степан Бандера був заарештований і на початку 1936 року разом з одинадцятьма іншими обвинуваченими засуджений Варшавським окружним судом до страти. По амністії, оголошеній польським сеймом раніше та з іншого приводу, страта була замінена довічним ув’язненням. У тюрмі Бандеру утримували в умовах суворої ізоляції. Після нападу Німеччини на Польщу, містечко, в якому була розташована в’язниця, піддавалося жорстокому обстрілу, і 13 вересня 1939 року, коли становище польських військ стало критичним, тюремна охорона розбіглася. Степана Бандеру випустили з камери самі ув’язнені, які вже встигли звільнитися.

ВИБІР ЗРОБЛЕНО

ОУН (при загальній чисельности близько двадцяти тисяч членів) мала надзвичайно великий вплив на українське населення. Цьому не надто перешкоджали навіть внутрішні конфлікти: між молодими й нетерплячими та досвідченішими й розсудливішими, такими, які пройшли війну й революцію, між керівниками ОУН, які жили у відносно комфортних умовах еміграції, та основною масою членів Організації, котрі працювали в умовах підпілля й поліцейського переслідування. Євген Коновалець, використовуючи свій дипломатичний та організаційний хист, міг залагодити такі суперечності, принаймні – не давав їм розвиватися.

Загибель Коновальця від рук радянського агента Павла Судоплатова в Роттердамі (1938 року) стала важкою втратою для націоналістичного руху України. Наступником Євгена Коновальця вбачали найближчого соратника першого керівника ОУН – Андрія Мельника, добре освічену людину, стриману й толерантну. Фракція його прихильників, скориставшись тим, що більшість їхніх суперників (тобто,бандерівців) перебували у в’язницях, у серпні 1939 року на конференції в Римі проголосила керівником ОУН полковника Мельника.

Бандера зі своїми однодумцями вважали за необхідне підтримувати контакти ОУН і з країнами німецької коаліції, і з західними союзними державами, не зближуючись ні з яким угрупованням. Розраховувати ж при цьому треба було лише на свої сили та можливості. Натомість, фракція Мельника дотримувалася думки, що ставка виключно на власні сили є безперспективною, бо в незалежності України демократичні західні країни ніколи по-справжньому не були зацікавлені, що вони переконливо і продемонстрували ще за часів Першої світової війни та в перші роки по її завершенні. А от Німеччина визнала тоді незалежністьУкраїни, тому й надалі, вважали прихильники Мельника, необхідно робити ставку саме на Німеччину. Створювати озброєне підпілля взагалі, мовляв, не варто, аби не спровокувати роздратування німецьких властей та запровадження репресій з їхнього боку, що не принесе ані політичних, ані військових дивідендів. У лютому 1940 року в Кракові фракція Бандери, до якої входила, переважно, молодь, і котра становила чисельну більшість ОУН, провела конференцію, на якій обрала своїм лідером Степана Бандеру. Таким чином, відбувся розкол ОУН на бандерівців – ОУН-Б або ОУН-Р (революційна) та на мельниківців – ОУН-М.

Тим часом, на території Західньої України, що відійшла Радянському Союзові за пактом Молотова-Ріббентропа, розгорнулися в 1939–1941 роках нечувані за своїми масштабами масові репресії. Були заарештовані керівники й активісти політичних партій та громадських організацій, багато хто з них був страчений. Справжньою трагедією стали чотири масові депортації українського населення із зайнятих Червоною Армією територій. Першим етапом на схід було вивезено 220 тисяч осіб, другим – 320 тисяч, третій етап охопив 240 тисяч, четвертий – 300 тисяч. Облаштовувалися нові в’язниці, в яких утримували десятки тисяч заарештованих.

Священика Андрія Бандеру з двома дочками Мартою та Оксаною співробітники НКВС заарештували о третій годині ночі 23 травня 1941 року. Оксана була далека від політики, й те, що її теж узяли під варту, батька дуже засмучувало. Незабаром батька розлучили з дітьми. Увечері 8 липня в Києві, куди його перевезли ще 28 травня, на закритому засіданні військового трибуналу Київського військового округу Андрієві Бандері був ухвалений смертний вирок. У вироку йшлося, що він може бути оскаржений протягом п’яти днів. Але розстріляли Андрія Бандеру вже наступного дня, а його доньок відправили по етапу до Красноярського краю на вічне поселення, де їх неодноразово переводили з місця на місце аж до 1953 року.

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(097) 371-12-71
Дніпро	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 53-11-35
Кам’янське	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Кропивницький	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Соколовська Ірина	(098) 177-66-54
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Максимович Олег	(050) 132-00-42
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Роговський Дмитро	(063) 790-15-37
Полтава	Сороковий Віталій	(095) 315-73-10
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Балановський Ярослав	(097) 431-95-44
Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ПОСТАТЬ ІСТОРІЇ

ПОГЛЯД КРІЗЬ ЧАС

Поспішний відступ Червоної Армії після початку німецько-радянської війни мав для десятків тисяч заарештованих трагічні наслідки. Не маючи можливости вивезти їх усіх на схід, НКВС прийняв рішення про негайну їхню ліквідацію. Траплялося, що підвали, заповнені затриманими, просто закидали гранатами. У Галичині було знищено щонайменше десять тисяч осіб, на Волині – п'ять тисяч. Родичі ув'язнених, котрі розшукували своїх близьких, стали очевидцями не лише жахливих наслідків цієї поспішної, безглуздої й нелюдської розправи, але й свідчень пекельних тортур, що ним піддавали приречених на смерть чоловіків і жінок.

30-го червня 1941 року у Львові на велелюдному віче, без згоди на те німецької адміністрації, бандерівці проголосили Акт відродження Української держави. Було також утворено уряд – Українське Державне Правління – у складі 15 міністрів на чолі з Ярославом Стецьком, найближчим соратником Степана Бандери. Крім того, навздогін за фронтом, який швидко рухався на схід, вирушили похідні групи оунівців по 7–12 чоловік, всього близько двох тисяч осіб, для організації українських органів місцевого самоврядування, перехоплюючи, таким чином, ініціятиву в німецьких окупаційних властей. Один із таких загонів очолив молодший брат Степана – Богдан, який загинув 1942 або 1943 року.

ВІЙНА НА КІЛЬКА ФРОНТІВ

Реакція німецьких властей на акцію бандерівців у Львові не забарилася: 5 липня у Кракові був заарештований Бандера, а 9-го у Львові – Стецько. Слідом за ними до Німеччини вирушила Степанова дружина Ярослава разом із тримісячною донькою Наталкою. У Берліні, куди їх доставили, Бандері пояснили, що німці до України прийшли не як визволителі, а як завойовники, й зажадали публічного скасування щойно оприлюдненого Акту. Не діставши від нього згоди, Бандеру ув'язнили спочатку до тюрми, а потім – до концтабору Заксенхаузен, де утримували майже до кінця 1944 року. Оскільки німці вимушені були піти з України, а бандерівці воювали і з німецькими, і з радянськими військами, німецькому командуванню здалося доцільним звільнення Провідника. До Бандери вкотре звернулися з пропозицією про співпрацю, яку він рішуче відхилив. На волі на нього чекали сумні новини: брати Олексій, доктор політекономії та Василь, випускник факультету філософії Львівського університету, загинули 1942 року в Освенцимі.

А в Україні ще на початку осені 1941 року порізнені озброєні загони на Поліссі об'єдналися в партизанське угруповання «Поліська січ». Із розгортанням масового нацистського терору в Україні розростався й партизанський рух. Восени 1942 року за сприяння з боку ОУН-революційної відбулося об'єднання партизанських загонів бандерівців, мельниківців та «Поліської січі» в Українську Повстанську Армію (УПА) на чолі з одним із організаторів ОУН Романом Шухевичем (генерал-хорунжим Тарасом Чупринкою). У 1943–1944 роках чисельність УПА сягала 100 тисяч бійців, і вона контролювала значну частину Волині, Полісся та Галичини. У складі справді народньої армії були загони із представників різних національностей – азербайджанців, грузинів, казахів та інших націй, усього п'ятнадцять таких загонів. Від весни 1944 року для бійців і командирів ОУН-УПА настає другий етап боротьби – проти них Москва посилає воювати також і Червону Армію. Ця війна тривала близько десятиліття – до середини п'ятдесятих років.

Після офіційного закінчення Другої світової війни проти УПА вели бойові дії регулярні війська Радянської Армії. Так, 1946 року відбулося близько двох тисяч боїв та збройних сутичок, 1948 – майже півтори тисячі. Тоді під Москвою було влаштовано кілька баз підготовки кадрів головорізів для боротьби з партизанським рухом у Західній Україні. Із розсекречених матеріялів стало відомо, що на 15 лютого 1945 року в західних областях України діяли близько трьохсот так званих винищувальних батальйонів та понад дві тисячі інших підрозділів. Частина з них була екіпірованою під бійців УПА й відрізнялася нелюдською жорстокістю по відношенню до мирних жителів. До речі, між ув'язнених сумнозвісного Гулагу в перші повоєнні роки кожен другий був українцем. І лише після загибелі 5 березня 1950 року командувача УПА Романа Шухевича організований опір у Західній Україні пішов на спад. Однак, окремі загони та осередки підпілля активно діяли до середини 50-х років, а за деякими, вартими уваги свідченнями, глибоко законспіровані структури ОУН-УПА існували й упродовж наступних десятиліть…

ЗАГИНУВ ПЕРЕМОЖЦЕМ!

Після виходу з концтабору Степанові Бандері вже не судилося потрапити до України. Центральні органи ОУН по закінченні війни перебували на території Західньої Німеччини. На конференції Проводу ОУН 1947 року Бандеру обирають керівником усієї Організації Українських Націоналістів. Наступні конференції, що відбувалися 1953-м та 1955-м роками за участю делегатів з України, знов обирали його головою Проводу. Саме в повоєнний період найбільш повно розкрився талант не лише Бандери-лідера, а й публіциста – засновника та редактора низки впливових серед патріотично налаштованих українців періодичних видань, зокрема, газети «Шлях Перемоги» та журналу «Визвольний Шлях», автора низки гострополемічних статей, актуальність яких зберігається й досі.

15 жовтня 1959 року Степан Бандера відпустив охорону та увійшов до під'їзду будинку в Мюнхені, де він жив зі своєю родиною. На сходах його зустріла людина, котру Бандера вже бачив раніше в церкві. Зі спеціального пістолета незнайомець вистрілив в обличчя Степанові Бандері струменем розчину ціанистого калію. Бандера впав, пакети з покупками покотилися вниз по сходах. Особливістю підступного вбивства цією отрутою було настільки вдале маскування під смерть від серцевого нападу, що змогло ввести в оману навіть досвідчених фахівців-експертів…

Убивцею виявився агент КДБ, тридцятирічний українець Богдан Сташинський. Незабаром у Москві йому було вручено орден Бойового Червоного Прапора. Крім того, він отримав дозвіл на шлюб зі своєю нареченою – німкенею зі Східнього Берліна. На самому початку 1962 року прийшла звістка про несподівану смерть їхньої маленької дитини. Для похорону сина Сташинському дозволили нетривалу поїздку до Східнього Берліна. За день до похорону, якраз напередодні зведення Берлінського муру, Сташинському з дружиною вдалося втекти до Західнього Берліна. Там він звернувся до американського представництва, де зробив зізнання у вбивстві Степана Бандери, а також (двома роками раніше) – видатного діяча ОУН професора Лева Ребета. Вибухнув міжнародний скандал, оскільки ще 1956 року, на XX з'їзді КПРС, Радянський Союз офіційно проголосив відмову від політики міжнародного тероризму. На суді Сташинський дав переконливі свідчення того, що він діяв за прямою вказівкою вищого керівництва СРСР. 19 жовтня 1962 року суд міста Карлсруе виніс вирок: вісім років тюремного ув'язнення. Верховний Суд ФРН залишив вирок без змін.

Саме в день трьохріччя смерти Степана Бандери на суді над його вбивцею виступила донька Провідника Наталія. Вона сказала, що втрата батька є важкою й непоправною, але далеко не єдиною. Увесь її рід по батькові та матері було буквально знищено. Свій виступ Наталія Бандера завершила словами: «Мій незабутній тато виховав нас у любові до Бога таУкраїни. Він був глибо ковіруючим християнином і загинув за Бога й незалежну вільну Україну…». Могилу Степана Бандери можна відвідати на мюнхенському цвинтарі в далекій від нас Німеччині, але його незборимий дух давно вже повернувся до рідного краю й надихає тисячі українців на продовження боротьби за свою власну – вільну, самостійну й соборну – державу.

«ПРАВДА – ЦЕ ДОРОГА…»

Темою окремої докладної розповіді мала би стати справді безцінна теоретична спадщина Провідника. Вже кільканадцять років на моєму робочому столі незмінно перебуває фундаментальна збірка публіцистичних творів Степана Бандери «Перспективи української революції». Звертаюся до цієї книги дедалі частіше, бо висновки та ґрунтовно аргументовані передбачення, сформульовані понад півстоліття тому, аж ніяк не втрачають своєї актуальности. Це стосується й оцінок загарбницької суті російського імперіялізму (яких би зовнішніх ознак той не набував), й самого визначення майже містичного феномену нації. Бандера, нагадаю, розмірковуючи над геніяльними рядками Тараса Шевченка, висловив припущення, що незліченні покоління «і мертвих, і живих, і ненароджених» українців, хоча й розділені часом, проте незбагненним чином допомагають одне одному. Своє ж незмінне кредо – завжди та в усьому зберігати вірність самій лише правді – Провідник передав у лаконічній, немов карбованій, фразі: «Правда – це дорога, якою людська душа прямує до Бога». Варто, до речі, замислитися: куди, власне, рухаються ті, хто обрав інший, хибний шлях…

Зараз по містах і селах незалежної Україні зводять величні пам'ятники Провідникові, його ім'ям називають центральні вулиці та проспекти українських міст, світлу пам'ять про нього зберігають та вшановують у численних музеях і книгозбірнях. Утім, постать Степана Бандери, незалежно від будь-яких обставин, залишатиметься для нас одним із найяскравіших національних символів! Тим часом, його вбивцю – Радянський Союз – спіткав цілком очікуваний ганебний кінець, а економічно та політично збанкрутіла Російська Федерація нині перебуває в історичному глухому куті, до якого вона сама себе й завела. Натомість незалежна Україна вже посіла достойне місце серед народів, що визначають долю сучасного світу…

І насамкінець. А чи намагався хтось розповісти про своє ставлення до Провідника мовою поезії? Так, подібних спроб є вже чимало, цього ж разу автор пропонує один зі своїх власних віршів, присвячених Степанові Бандері.

БАНДЕРИ ПОГЛЯД

Дізнатись хочу слушної години —
Що вгледіти Степан Бандера має,
Коли зі старовинної світлини
З минулого в прийдешнє зазирає?..
Те саме, що і нас не обминає:
Могутню та щасливу Україну,
Де слово рідне повсякчас лунає —
В державнім чині та в простій родині.
Де шану до своїх звичаїв мають
Не для годиться, а як серце мовить,
Про подвиги героїв пам'ятають,
Про зрадників не згадують ні словом.
Поміж народів – вдивимось крізь роки —
Посядемо достойне Краю місце,
Землі не віддамо своєї й кроку,
В історії не змінимо ні риски!
Але він бачить ще і шлях сутужний,
Який здолати нам судилось, друзі, —
Жорстокі битви, де загинуть мужні,
Звитяжців славу й смерть в широкім лузі…
Підступну зраду, що на кожнім кроці
Здобутки наші геть усі руйнує.
І не збагнути – на чиєму боці
Той, хто святе приречення марнує…
Сьогодні хтось розгублений, безсилий
Рядки став забувати Декальогу…
Провідника з пожовклої світлини
Стрінь погляд… І мерщій – в дорогу!

Петро ДЖЕРЕЛЯНСЬКИЙ

(Збережено особливості авторського правопису.)

БАНДЕРІВСЬКІ ЧИТАННЯ

ЕКОНОМІЧНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ ТА СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ

З нагоди 90-ліття створення Організації Українських Націоналістів, першого лютого, в колонній залі Київської міської ради, відбудуться Шості Бандерівські читання на тему «Економічний націоналізм та соціальна справедливість»

У програмі Бандерівських читань – вітальне слово з нагоди відкриття директора Недержавного аналітичного центру «Українські студії стратегічних досліджень», а також привітання голови ОУН (б) Стефана Романіва, голови ОУН Богдана Червака, голови «Правого сектора» Андрія Тарасенка, Голови Конгресу Українських Націоналістів Степана Брацюня, голови Руху «С14» Євгена Карася, голови ВО «Свобода» Олега Тягнибока, Руслана Кошулинського, кандидата у Президенти від об'єднаних сил націоналістів, віце-спікера Верховної Ради.

Модератор читань – кандидат історичних наук Богдан Галайко.

У програмі – низка доповідей, які привертають увагу вже своєю тематикою Приміром, «Реінкарнація національної економіки: візія, місія, цінності та стратегічні цілі», тема доповіді доктора економічних наук Йосифа Ситника. «Економічний націоналізм: світовий досвід успіху та інструментарій побудови сильної економіки» – Михайло Головко, народний депутат України, «Від економічного націоналізму і протекціонізму до економічного патріотизму і неопротекціонізму – соціальний аспект» – кандидат історичних наук Володимир Панченко, «Безперспективність олігархічного спротиву економічному націоналізму в Україні» – кандидат економічних наук В'ячеслав Попов. «Націоналізм – безальтернативний шлях подолання наслідків комуністичних і ліберальних експериментів в економіці України» – кандидат економічних наук Костянтин Денисов.

У рамках Читань відбудеться урочисте підбиття підсумків Всеукраїнського конкурсу молодих науковців на тему: «Економічний націоналізм як формула українського прориву».

Організатори Бандерівських читань запрошують до участі в них усіх зацікавлених осіб.

Початок об 11 годині.

Приміщення Київської міської Ради (колонна зала), вулиця Хрещатик, 36.

100-ЛІТТЮ АКТУ ЗЛУКИ УНР І ЗУНР ПРИСВЯЧЕНО

СКАРБИ НАРОДУ НАШОГО МАЮТЬ ПІЗНАТИ ВСІ УКРАЇНЦІ

Нові поповнення культурних надбань України в Приватній бібліотеці Олега Павліва ім. Григорія Сковороди та Архіві Мґр. Олега Павліва

Опісля віднайденого та порятованого мною в Чеській Республіці Таємного архіву української міжвоєнної (1918–1939 рр.), воєнної (1939–1945 рр.) та післявоєнної еміґрації в Чехословаччині та Франції, вістка про ного облетіла увесь світ (зокрема, США і Канаду). Тож мені від української діаспори багатьох західних країн почали надходити – з метою подальшого збереження та науково-дослідної популяризації – культурні надбання української міжвоєнної, воєнної та післявоєнної еміґрації в США та Канаді – для поповнення фондів Приватної бібліотеки Олега Павліва імені Григорія Сковороди та фондів Архіву мгр. Олега Павліва.

З нагоди прийдешнього Різдва Христового та напередодні відзначення 100-річчя Акту злуки УНР і ЗУНР українська діаспора в США та Канаді надіслала мені в подарунок періодичні видання ЗУНР 1919 року та платівки українських капел і хорів у США 1960–1970 років.

Серед українських періодичних видань (а їх мені надіслали декілька десятків) часів державотворення УНР і ЗУНР в 1918– 1921 рр., представники української діаспори із США та Канади надіслали для фондів Приватної бібліотеки Олега Павліва ім. Григорія Сковороди такі періодичні видання, як радикальний політичний часопис «Народ», ґазета «Свобода», часопис для українського стрілецтва «Стрілець», ґазета «Республіка», ґазета «Нове Життя» і ґазета орґану повітового комісаріяту «Стрийський вісник», котрі видавалися вже після проголошення Акту Злуки, під час державотворення на теренах УНР і ЗУНР, що об'єдналися, в 1919 році.

Добірка платівок української післявоєнної еміґрації в США 1960–1970 рр. видання

Добірка часописів ЗУНР 1919 року видання

Найціннішим серед вище зазначених часописів є 91-е число ґазети «Республіка», в якому опубліковано звернення до громадян ЗУНР президента ЗУНР д-ра Євгена Петрушевича і членів парламенту ЗУНР. Цей, як і інші згадані вище часописи, містить у собі не тільки науково-дослідну, але й історичну для України цінність Адже в них відображена хроніка державотворення Української Народної Республіки, перші її кроки в розбудові незалежної держави.

Серед українських екзильних післявоєнних платівок українська діаспора із США та Канади надіслала для фондів Архіву Мгр. Олега Павліва платівку «Українські колядки» Капели бандуристок Спілки української молоді Америки (м. Детройт, США) 1967 року, видану з нагоди 10-ї річниці заснування цієї Капели. На обкладинці платівки вміщена світлина Капели бандуристок Спілки української молоді Америки (м. Детройт, США). Крім цього, ми одержали платівку «Колядки і щедрівки» Українського хору «Дніпро» (м. Клівленд, США), видану 1970 року з нагоди 15-ї річниці існування Українського хору «Дніпро» (м. Клівленд, США). На обкладинці платівки зображена ікона із Трушевич середини XVI ст. «Різдво Христове».

Хотів би зазначити, що у збереженні та популяризації культурних надбань України я беру приклад з проф. Миколи Мушинки, адже і він, і я не просто намагаємося віднайти у фондах чеських національних архівів і бібліотек культурні надбання України з метою їх подальшого наукового дослідження, але передусім докладаємо всіх зусиль, щоб культурні надбання в Чеській Республіці віднайти, отримати у власність і повернути їх туди, де їм належить справжнє, історично корінне місце, – в Україну. Адже хочемо, щоб дослідники з України не мусили долати тисячі кілометрів дорогою до Чехії у пошуках для наукових досліджень культурних надбань України, але вивчали культурні та історичні надбання України на Батьківщині.

Олег ПАВЛІВ

ЗА ПРАЦЮ – Й ЧЕСТЬ

ВІТАННЯ – МАҐІСТРОВІ ОЛЕГУ ПАВЛІВУ!

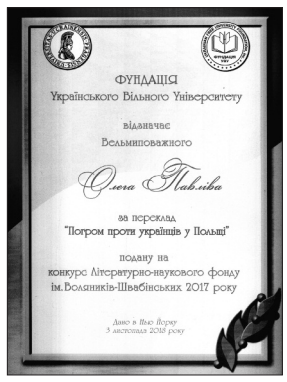

Вітаємо письменника і перекладача з чеської на українську мову та голову Товариства «Опір Західної України» в Празі (Чеська Республіка) маґістра Олега Павліва із нагородженням його окремою відзнакою Премії ім. Волиняків-Швабінських при Фундації Українського Вільного Університету (м. Нью-Йорк, США) за вдалий переклад з чеської на українську мову книги «Погром проти українців у Польщі» (Прага – Хмельницький: В-во «Лілія», 2017 р.). Книга була упорядкована та перекладена маґістром Олегом Павлівом за результатами досліджень матеріалів і документів Національного архіву Чеської Республіки та Національної бібліотеки Чеської Республіки – Слов'янської бібліотеки і видана за фінансового сприяння голови Української ініціативи Чеської Республіки Віктора Райчинця і подружжя Наталії Касанової (з дому Попович) та Каміла Касана (громадянина Словаччини).

Книга «Погром проти українців у Польщі» була первинно видана на чеській мові Комітетом українських еміґрантських орґанізацій в Чехословацькій Республіці в 1930-му році і відтак віднайдена, перекладена з чеської на українську мову та вперше репринтно перевидана маґістром Олегом Павлівим в Україні в Хмельницькому видавництві «Лілія» в 2017-му році.

В книзі розповідається про навмисні звірства польської «пацифікації» супроти мирних західноукраїнських жителів. Зокрема, книга підкріплена автентичними того ж таки 1930-го року світлинами, які відтворюють наслідки звірств польської «пацифікації» щодо ні в чому не невинуватої західноукраїнської громадськості.

Як зазначає маґістр Олег Павлів, метою його книги була протидія сучасній та актуальній польській антиукраїнській пропаґанді в контексті т.з. «волинської різанини» і т.з. антиукраїнського фільму «Волинь» саме про ось цю, перекрученуй спотворену поляками, «волинську різанину».

Маґістр Олег Павлів висловлює подяку Фундації УВУ (м. Нью-Йорк, США) за визнання його книги, а також усім, хто підтримав її видання, та зокрема редакції ґазети «Нація і Держава» за те, що вона постійно і завжди підтримує національну ідею в Україні.

Колектив Товариства «Опір Західної України» в Празі (Чеська Республіка)

На світлині: диплом відзнаки Премії ім. Волиняків-Швабінських при Фундації Українського Вільного Університету (м. Нью-Йорк, США) на ім'я Олега Павліва

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

«ЄВАНГЕЛІЄ БУЧАЦЬКЕ» – унікальний скарб України

Нещодавно у державному видавництві «Дніпро», за фінансового сприяння ГО «Сектор безпеки – Україна», під головуванням Романа Матковського, вийшло друком друге, багатоколірне видання «Євангелія Бучацького».

Упорядник видання Дмитро СТЕПОВИК (справа) та директор «Дніпра», в якому і з'явилось на світ унікальне видання, Олександр КУДРЯВЦЕВ

Минулого року унікальна книга отримала премію Президента України в номінації «За вагомий внесок у розвиток українознавства». Наклад нового багатоколірного видання – тисяча примірників. Євангеліє написане старослов'янською мовою та прикрашене мальованими багатоколірними заголовними літерами – з чого починається той чи інший уривок Святого письма – загалом містить понад 200 мініатюр. Через втрату першого та кількох інших листків точну дату і місце його створення встановити досить складно. Найімовірніше книгу уклали в одному із монастирів південно-західної Волині, де в селі Городище існувала майстерня скрипторіїв, переписувачів богослужбових книг. Сама ж Волинь, за доби Київської держави, була визначним центром розвитку богословської думки та церковного мистецтва різних жанрів.

Доктор мистецтвознавства, філософії і богослов'я, академік Академії наук вищої освіти України Дмитро Степовик сказав на презентації видання в УНІАНі, що один із перших дослідників унікальної пам'ятки домонгольського періоду Олександр Колесса не безпідставно пропонував назвати Євангеліє Городиським. Теперішню ж назву книга отримала за місцем

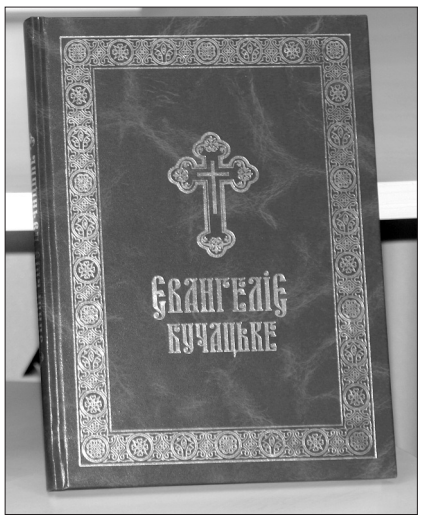

зберігання від 1712 року в монастирі Здвиження Чесного Хреста у Бучачі. Нині рукопис міститься у колекції Львівського Національного музею імені Андрея Шептицького.

У презентованому виданні, поряд з текстами старослов'янською, маємо переклад сучасною українською. Викладу текстів писання передує передмова Дмитра Степовика, він же є й упорядником видання. Академік Дмитро Степовик говорить: «Це священна рукописна книга українського народу. За вагомістю текстів і оформлення посідає одне з перших місць серед українських рукописів». Знаний науковець зазначає, що без Бучацького і Добрилового Євангелій, низки галицьких рукописних книг XII–XIII століть не могло б постати рукописання Нової доби, а відтак і високомистецьке друкування й оформлення ранніх українських першодруків!

А директор «Дніпра», зусиллями якого і появилося на світ це унікальне видання, Олександр Кудрявцев наголосив, що ця книга важлива ще й тому, що вона показує вплив живої української мови на старослов'янську та церковнослов'янську, засвідчує високий рівень грамотності церковників і мирян у той далекий час, свідчить про існування при монастирях майстерень, де працювали висококваліфіковані переписувачі й художники, культуру мініатюри. Під час презентації проекту перший заступник голови Держкомтелерадіо Богдан Червак зазначив, що ця книга є окрасою не тільки церковно-релігійного життя, а й життя української нації, Української держави. Адже такі книжки не видаються щодня, вони видаються раз на сто або п'ятсот років!

Учасники презентації назвали перевидане «Євангеліє Бучацьке» вагомим додатком до Томосу – символом, що об'єднує конфесії, етнічні українські землі і цілі століття. Роман Матковський зазначив, що релігійний фронт першим отримав перемогу над агресором і нині перед українським суспільством стоїть завдання створити духовну платформу для розбудови держави, для її подальших перемог. І їх невід'ємною складовою, безперечно, є такі видання як «Євангеліє Бучацьке». Понад тисячу примірників унікального факсимільного видання рукописної пам'ятки кінця XII – початку XIII століть «Євангеліє Бучацьке» поповнило фонди міських та сільських бібліотек.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

НАША ПАМ'ЯТЬ НЕ ВМРЕ, НЕ ЗАГИНЕ

ВЕЧІР РІЗДВЯНИХ ВАСИЛІВ:
«історія від шістдесятників до Сенцова»

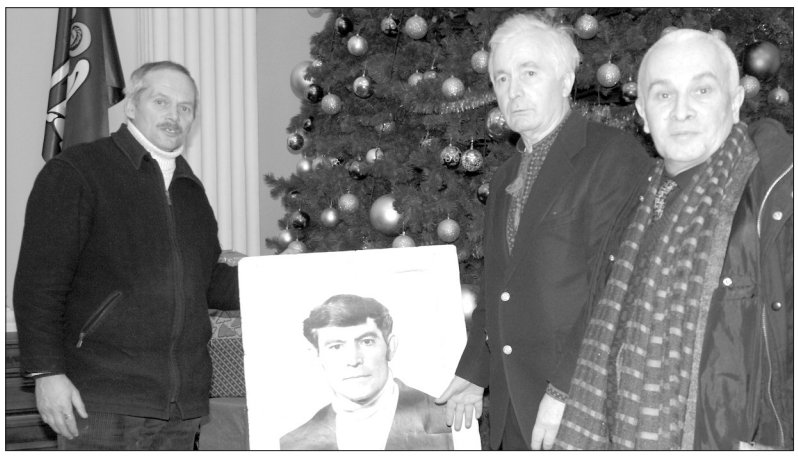

Біля портрета Василя Стуса: в центрі – Василь ОВСІЄНКО

Володимир В'ЯТРОВИЧ вручає дарунок – календар «Військова еліта української революції Риті ДОВГАНЬ

Вечір Різдвяних Василів, започаткований дисидентом та філософом Євгеном Сверстюком, відбувся 12 січня у залі Київської міської адміністрації. Організаторами вечора виступили Український Інститут національної пам'яті, Видавництво «Кліо», Український ПЕН-клуб та Центр громадянських свобод. Щороку в січні українська громадськість вже традиційно відзначає Свято Різдвяних Василів, згадує Василів: Стуса, Симоненка, Чумака, Еллана-Блакитного, які народилися в ці Різдвяні дні.

На 12 січня в Україні випадає День політв'язня. Саме у цей день 1972 року в Україні розпочався «генеральний погром» українського шістдесятництва. Буквально за кілька днів були заарештовані Іван Світличний, Євген Сверстюк, Василь Стус, Іван Дзюба, В'ячеслав Чорновіл, Іван Гель та інші українські дисиденти.

В наші дні трагічна історія повторюється. У російських тюрмах Різдво за ґратами зустрічають близько 70 політв'язнів та 24 військовополонені українські моряки. Ще більше сотні перебувають у підвалах окупованого Кремлем Донбасу. І тепер уже звичайний кримський фермер Володимир Балух демонструє те, що Василь Стус називав по життю «було досить визнати свою провину, морально зламатися… Я не хочу, щоб колись мої нащадки, діти всієї України, дорікнули мені в тому, що прямостоянням»: «Система давно і успішно перемелює ось таких людей… Якби я наступив на горло власній пісні, забув свої принципи, то для того, щоб не сидіти в тюрмі, я десь проявив слабкість» (із останнього слова на суді Володимира Балуха).

Тому цього року назва вечора мала символічний підзаголовок: «історія від шістдесятників до Сенцова».

Говорили учасники дійства не лише про минуле, але й про сьогодення, проводячи паралелі методів роботи НКВД-КГБ та російської ФСБ. Спогадами поділилися дисиденти Василь Овсієнко та Микола Горбаль, відомий журналіст, колишній керівник української редакції радіо «Свобода» Богдан Нагайло. Актриса Римма Зюбіна прочитала фрагменти «Рассказов» Олега Сенцова. Просто на сцені виникла пропозиція перекласти цю збірку українською, і видавництво «Кліо» відгукнулося на неї. Щиру атмосферу вечора підтримали виступи фольклорно-етнографічного гурту «Дай Боже», який щедрівками та віншуваннями нагадав про наближення Щедрого Вечора, лауреатів премії Василя Стуса сестер Тельнюк, Ігоря Жука, Ольги Голуб і Тараса Компаніченка.

У вечорі взяли також участь історик Володимир В'ятрович, правозахисниця Олександра (Леся) Матвійчук, політв'язні радянських таборів: Євген Шевченко, Михайло Михалко, дружина політв'язня Миколи Руденка Раїса Руденко, політв'язень сучасності – відомий вчений-релігієзнавець Ігор Козловський, члени Міжнародного громадського об'єднання «Соловецьке братство».

На заході також були представлені видання, підготовлені видавництвом «Кліо» до цьогорічного Дня українського політв'язня: «Життя як покута» – автобіографічна книга Василя Овсієнка, громадського діяча, публіциста, історика дисидентського руху, в'язня сумління, який провів у неволі тринадцять з половиною років за «антирадянську пропаганду й агітацію», та книга Георгія Касьянова «Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 60–80-х років XX століття», у центрі уваги якої протистояння української інтелігенції та радянської держави. В книгах розповідається про спроби національно-культурного відродження 1960-х років і його придушення тоталітарною системою, політичні течії в дисидентському русі, «український самвидав», репресії проти інакодумців, правозахисний рух.

У рамках вечора проходила акція підтримки сучасних політв'язнів – кожен охочий міг підписати різдвяну листівку, яку організатори акції обіцяли відправити до місць утримання українців та полонених моряків. Як наголосив керівник Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович, за ґратами у Росії Різдво зустріли близько 70 політв'язнів та 24 військовополонені українські моряки, ще «більше сотні осіб перебувають у підвалах окупованого Кремлем Донбасу».

Усього було підписано більше сотні привітань. «Ці листи – вони важливі і тим, хто пише, і тим, кому вони адресовані. Вони дають відчуття, що ми всі єдині, що їх не кинули, про них пам'ятають, за них переживають і роблять усе, щоб вони повернулися додому. І дуже хочеться, щоб вислів «український політв'язень» у 2019 році став історією», – зазначив голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович. Усі учасники вечора отримали в подарунок календар «Військова еліта української революції». А потім ще довго не розходилися, фотографуючись на згадку і продовжуючи спілкування в неформальній атмосфері. І подумки повторюючи слова Євгена Сверстюка, які наприкінці озвучила ведуча вечора Олександра Матвійчук: «Життя треба творити кожен день. Бачити ранок у росі. Небо і сонце на благословенній українській землі, яку все-таки Бог милує. Співати молитву із вдячності. І прибирати, невтомно прибирати сміття – на землі і в інформаційному просторі…».

ПАМ'ЯТІ ЛИЦАРІВ

ГЕРОЇ КРУТ, УНР, УПА І ДОБРОВОЛЬЧИХ БАТАЛЬЙОНІВ НА ФРЕСЦІ ВІЙСЬКОВОЇ КАПЛИЧКИ

Нещодавно в Києві – на Аскольдовій могилі освятили фреску. На урочистості у військовій капличці зібралися рідні й побратими Героїв Небесної Сотні, батьки загиблих захисників України на Донбасі, військові. Серед них і легендарний командир спецназу, який отримав важке поранення в бою під Іловайськом, тепер Герой України, начальник Київського військового ліцею імені Богуна Ігор Гордійчук.

П'ятдесят п'ять портретів загиблих за волю України написала київська художниця Марина Соченко на фресці у військовій капличці на Аскольдовій Могилі. Тут в одному строю давноруський воїн і запорозький козак, Василь Чучупака, отаман Холодноярівської республіки, котра до 1922 року чинила збройний опір більшовикам з їх політикою воєнного комунізму, командир полку Чорних Запорожців УНР Петро Дяченко і полковник армії УНР, перший голова ОУН Євген Коновалець, полковник Петро Болбочан та їхні брати по зброї, командири різних підрозділів часів Української Народної Республіки – Василь Тютюнник, Олексій Алмазов. Поруч – Данило Терпило (отаман Зелений) і герой Крут Володимир Шульгін, та ті, хто вже в інші роки підняв прапор повстанців Холодного Яру, на якому начертані слова «Воля України або смерть» – вояки легендарної УПА.

Розмалювати капличку мисткиню запросив настоятель храму Миколи Чудотворця отець Ігор. Коли художниця вперше зайшла в неї, то відразу побачила Святу Покрову, як центральну частину композиції. Цей задум виник одразу, потім ще рік пішов на пошуки рішення. Авторка фрески каже, що відважилася втілити задум священика створити фреску на честь усіх загиблих за Україну, бо вже мала певний іконописний досвід і досвід написання багатофігурних композицій – на одній зі своїх картин увіковічнила хор «Гомін», яким довгий час керував легендарний Леопольд Ященко. У 2000-х малювала багато ікон для діаспорян в США, працювала також над стінописами у Михайлівському Золотоверхому соборі.

Писати портрети героїв Марина почала ще на Майдані, куди з перших днів приходила з мольбертом. На барикадах, у наметі діставала олівець чи пензлі і змальовувала історію. За три місяці протистояння з кримінальним кланом Януковича написала понад сотню портретів учасників Революції Гідності. Новий художній цикл створила вже на передовій російсько-української війни. Загалом в доробку художниці близько 400 портретів діячів УНР, УПА, майданівців та бойових українських військових – наших сучасників.

Над фрескою Марина Соченко працювала добрих півроку. Два місяці пішло на ескіз, вдвоє більше – на настінний розпис розміром три на три метри. Марина Соченко розповідає, що було дуже важко – і технічно, і морально, – коли писала фреску. Адже на Аскольдовій Могилі поховані і герої Крут, а неподалік каплиці – свіжі могили майданівця Олександра Клітинського, котрий згорів заживо в Будинку профспілок, і добровольця Марка Паславського із США, котрий загинув за Україну в Іловайському котлі. Щогодини тут звучить жалобна «Плине кача…», яка просто крає серце.

І насамперед, кого художниця намалювала на фресці, були Сергій Нігоян і Михайло Жизневський, кот рі першими загинули на Майдані. Поряд з ними Роман Гурик, Ігор Бачинський, Павло Мазуренко, Андрій Мовчан, В'ячеслав Веремій, Юрій Поправка, Устим Голоднюк з Небесної Сотні. Сергій Нігоян строїть з «Кобзарем» в руках, адже всім запам'ятався читанням віршів Тараса Шевченка на Майдані, а юний Устим зображений у блакитній касці, яку прострелив ворожий снайпер. Є в шерензі Небесного Батальйону і генерал Сергій Кульчицький, котрий загинув на Донбасі у травні 2014-го, та кіборги Сергій Табала (позивний Сєвєр), Ігор Бачинський, Андрій Грицан, Ігор Браневицький, Іван Зубков, а ще легендарний «Міф» – всесвітньовідомий оперний співак Василь Сліпак, командир взводу окремої зведеної штурмової роти «Карпатська Січ» 93-ї ОМБр Мирослав Мисла, майор ЗСУ Андрій Кизило…

Художниця говорить, що під час роботи над фрескою в неї було гостре відчуття присутності героїв і того, що вони допомагають своєю присутністю творити задумане…

Дивлячись в очі цих людей, Марина Соченко. розуміє, що не має права зупинятися, що її обов'язок, поки стане сил, намалювати портрети інших полеглих героїв… І додає, що в капличці, оформлення якої ще триває, буде і Богдан Хмельницький, і Іван Мазепа, і Степан Бандера й інші лідери національно-визвольних змагань українців за свою Волю. «Боротьба за Незалежність України триває і в наш час, За неї віддали свої життя Небесна Сотня, Добровольці й Військові на Сході, де йде російсько-українська війна!» – говорить заслужений діяч мистецтв України, викладачка Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Марина Соченко.

Сторінку підготував
Георгій ЛУК'ЯНЧУК

На світлині: художниця Марина СОЧЕНКО біля фрески на честь полеглих за Україну.

31 БЕРЕЗНЯ – ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

РУСЛАН КОШУЛИНСЬКИЙ –
кандидат у президенти від націоналістів

З'їзд розпочався націоналістичним славнем «Зродились ми великої години» та молитвою за Україну. Лідер Всеукраїнського об'єднання «Свобода» Олег Тягнибок виголосив Слово з нагоди століття Соборності та Акту Злуки, історичної події, до якої він має родинний стосунок. 22 січня 1919 року. Віче на Софійському майдані. Доленосний документ – Акт Злуки УНР і ЗУНР зачитує Державний секретар ЗУНР Лонгель Цегельський. Олег Тягнибок – його прямий нащадок… Тоді соборна Україна існувала недовго. А тепер стоятиме навіки! Народні депутати – свободівці зареєстрували законопроект у Верховній Раді про визнання Української держави, яка постала в серпні 1991 року, правонаступницею Української Народної Республіки. Сьогодні в Україні на державному рівні відзначено 110-ліття Степана Бандери. В лютому – ще один, історичний ювілей: 90-ліття ОУН, яку створили полковник УНР Євген Коновалець і його побратими. Маємо бути гідними їхнього героїчного чину!

На з'їзді ВО «Свобода» були присутні делегації вище названих націоналістичних організацій, лідери яких у своїх промовах підтримали кандидатуру Кошулинського, переконливо мотивуючи свою позицію високими моральними, діловими та інтелектуальними якостями друга Руслана. Гостями з'їзду були українські письменники, митці, громадські діячі. Серед них – перший Генеральний прокурор України Віктор Шишкін, сатирик, публіцист Євген Дудар, письменники брати Капранови, Лариса Ніцой, Михайло Слабошпицький, лідер гурту «Кому вниз» Андрій Середа, фронтмен гурту «Гайдамаки» Олександр Ярмола, народна артистка України Людмила Єфименко, кінорежисер Михайло Іллєнко, професор Павло Гриценко, письменник, сценарист Тетяна Малахова.

На з'їзді виступив комбатант УПА Теодор Дячун. Його промова на підтримку Руслана Кошулинського прозвучала і як напутнє слово, і як благословення від безсмертного воїнства Української Повстанської Армії на вірне служіння Україні.

Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь, виступаючи на з'їзді, зазначив, що його «глибоко вразили слова ветерана УПА Теодора Дячуна, адресовані і Руслану Кошулинському, і всім нам, націоналістам: «Я передаю на вас дух Української Повстанської Армії...» Ці слова означають заклик завершити справу, за яку боролись і вмирали лицарі ОУН і УПА, бути спадкоємцями священної боротьби наших безсмертних попередників, вінець і тріумф якої полягає в розбудові квітучої і могутньої Української Самостійної Соборної Держави.» Степан Брацюнь закликав підняти дух націоналістів єднанням навколо священних ідеалів. «Сьогодні ми – разом, тому що ми – державники, – наголосив Степан Брацюнь. – І завжди будемо послідовними в єднанні націоналістів».

Голова Організації Українських Націоналістів Богдан Червак наголосив на місії націоналістів – утвердити Українську державу, як державу української нації. «Я впевнений, що тебе, друже Руслане, – сказав він, звертаючись до Кошулинського, – благословляють на цю велику справу і Євген Коновалець, і Степан Бандера, і Андрій Мельник»

Делегати і гості з'їзду зустріли Руслана Кошулинського на трибуні оваціями. Він подякував усім, хто його підтримав, зокрема тим, які «забрали амбіції та об'єдналися», щоб «збудувати Україну без хлопа і без пана». Доки буде в Україні «пан» – олігархи, які розглядають її, як територію для пограбування, то буде й «хлоп» – безправна, упосліджена бідністю більша частина українців. На землі, яку Всевишній одарував щедротами – найкращим у світі чорноземом і найпрацьовитішими людьми, її народ має жити заможно. І він матиме життя заможне і щасливе, якщо влада в державі буде сформована з тих, для кого Україна є і піснею, і молитвою, і хлібом насущним. Для Кошулинського Україна дійсно понад усе. Вона його доля і місія. Він хоче зробити її могутньою, по-справжньому незалежною, правовою, демократичною державою, в якій не буде зневаги до простого українця, диктату ззовні, а олігархат буде ліквідовано як злочинний пережиток минулого.

Руслан Кошулинський озвучив основні тези своєї програми кандидата у Президенти – План докорінних змін, з чим у наших читачів буде можливість ґрунтовно познайомитися в наступному числі газети. Крім цього, додав, він буде спиратися на програму ВО «Свободи» захисту українців та програми організацій об'єднаних сил націоналістів. Схоже, поки що він єдиний кандидат, який розуміє потребу захисту українців – і не лише від соціальних негараздів, але й від цинічних принижень національної гідності, ігнорування української мови, культури тощо. Кандидат у Президенти України має усвідомлювати, що головне завдання новопосталої держави – забезпечити існування і розвиток української нації на її автохтонних землях. Пан Кошулинський це розуміє, як і актуальність курсу «Геть від Москви!», який, сподіваємося, він буде лише посилювати. Про що докладніше поговоримо згодом.

Марія БАЗЕЛЮК

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ!

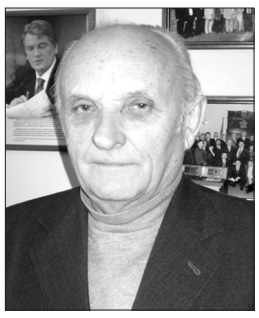

14 січня 2019 року, побратим Конгресу Українських Націоналістів Левко Слюсар відзначив своє 85-ліття. Дорогий друже, щиро вітаємо Вас із славним ювілеєм. Висловлюємо Вам щиру подяку за жертовну працю в ім'я Незалежної Української Держави та працю на утвердження Національної Ідеї, активну допомогу українським воїнам, які захищають нашу Вітчизну від російської агресії. Конгрес Українських Націоналістів високо цінує Ваш особистий внесок у розбудову нашої політичної сили, наповнення її чеснотами та звитягою наших великих попередників, для яких Україна завжди була понад усе.

Зичимо Вам щасливого довголіття – при міцному здоров'ї, в колі рідних і друзів, у квітучій, могутній і щедрій на добро Соборній Українській Державі.

Левко Володимирович Слюсар, народився 14 січня 1934 року в с. Старі Скоморохи, Галицького району, Івано-Франківської області. З дружиною Меланією Степанівною Слюсар (Камінь) виховали двох дітей, дочку Любу 1958 р.н. і сина Володимира 1960 р.н. (трагічно загинув у 1986 р.).

Левко Слюсар – громадсько-політичний діяч, соратник Голови Організації Українських Націоналістів (1991–2000 рр.), Голови Конгресу Українських Націоналістів (1992–2003 рр.) Слави Стецько. Член обласної організації «РУХ» з часу її заснування. З 1992 року – член новопосталої політичної партії «Конгрес Українських Націоналістів» (КУН). З 1994 до 2005 року – Голова Івано-Франківської міської організації КУН. Неодноразово обирався до керівних органів партії – обласного та Головного проводів Конгресу.

За націоналістичну діяльність родина Левка Слюсара була репресована органами радянської влади. Батько, Володимир Слюсар, засуджений у 1948 році (помер 1988 р.); брат, Йосип Слюсар, арештований у 1950 і у 1951 засуджений до розстрілу. У 1952 році Левко Слюсар з мамою Емілією Слюсар (померла у 1962 р). були засуджені до вислання на спецпоселення на 5 років з конфіскацією майна і відбували покарання в селі Благодатне, Акмолінської області у Казахстані. Повернулися в Україну у 1954 році у зв'язку з амністією, пов'язаною зі смертю Й.Сталіна. Реабілітовані у 1994 році як жертви політичних репресій в Україні.

З часу відновлення Української державності Левко Слюсар активно долучився до громадсько-політичної роботи. Відновив традицію проведення в останню неділю травня Свята Героїв на Прикарпатті та святкування в м. Івано-Франківську Дня проголошення Акту відновлення Української Державності 30 червня 1941 року. Організував міжнародний молодіжний турнір з боротьби дзюдо з нагоди дня народження Провідника ОУН Степана Бандери. Зазначений турнір відбувається щороку. Запровадив щорічний конкурс на кращий патріотичний мистецький твір та художній малюнок «Добро нації – найвища мета людини на землі», присвячений пам'яті Ярослава Стецька. Проводить активну роботу з патріотичного виховання військовослужбовців, за що відзначений численними грамотами і подяками командувача 38-го Армійського Корпусу та командирів військових частин.

Л.В. Слюсар з 1996 по 2004 роки був членом обласної комісії по призову в Збройні Сили України. З його ініціативи встановлено хрест на військово-меморіальному комплексі загиблих вояків під час Другої світової війни.

Левко Слюсар ініціатор створення в м. Івано-Франківську громадсько-політичного об'єднання «Україна», до якого входило сім політичних партій і 17 громадських організацій міста. Зазначене об'єднання дало змогу ефективно реалізувати заходи щодо утвердження націоналістичних позицій у місті. У 2001 році молодіжні патріотичні організації міста Івано-Франківська запропонували кандидатуру Л.В.Слюсара на міський конкурс «Людина десятиліття», де він здобув перемогу і нагороджений дипломом в номінації «Політик десятиліття».

За активну громадсько-політичну діяльність нагороджений ювілейними медалями до 90-річчя і 100-річчя від дня народження Степана Бандери, медаллю «15 років Збройних Сил України», медалями, грамотами і подяками керівників органів влади, політичних партій та громадських організацій.

З роси і з води Вам, дорогий друже!

Слава Україні! Героям Слава!

З великою повагою і пошаною
Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ВОЛОНТЕРСЬКІ НОТАТКИ

«ВЕРТЕП НА СХІД»

8.01.-17.01.2019. П'ятий рік поспіль... Засніженими лісовими стежками і крижаними дорогами «Вертеп на Схід» студентської організації «Україна єдина» УКУ зі Львова проїжджає всю лінію зіткнення, починаючи із Станиці Луганської і завершуючи околицями Маріуполя. Він несе радісну звістку Різдва тим, хто найбільше цього потребує. Військовим, які пильнують наш спокій в обледенілих окопах, дітям, які прокидаються вранці під залпи ворожої арти, дорослим, які не встигають знов і знов лагодити розбиті віконні шибки.

В багатьох місцях львівських студентів і нас, волонтерів «Доброчинця» Харківсько-Полтавської єпархії (архієпископ Ігор Ісіченко), знають і чекають. Ночуємо зазвичай у добровольців ДУК ПС і в Аратті ДУА. Тут з нашим капеланом о.Володимиром Червонніковим з Канева разом з капеланами добровольців маємо молебні за полеглими воїнами. А ще, звісно, розмови і пісні до півночі.

Іноді доводиться йти декілька кілометрів на позиції засніженими полями під пронизливим вітром, як от було неподалік Мар'їнки. Разом з головою ООС генералом Наєвим йшли. Серйозний чолов'яга, на вигляд, неговіркий. Але, Богу дякувати, хоч не паркетний. Він бійцям солодощів мішок передав, а студенти колядки поспівали. І в ангарі потім сидів на Вертепі серед бійців. І на критику влади реагував спокійно. Щоправда, згодом не підписав виступ Вертепу під Широкіно у морпіхів… Але, може, це не через критику влади, а в цілях безпеки…

Після виступу в Очеретино підходить офіцер і говорить, що пам'ятає декого з учасників ще з Республіки «Міст» під Пісками 2014 року і ще досі вкривається спальником, який ми йому передали на Різдво 2015 року. Або молода жінка в Станиці Луганській: «А ви пам'ятаєте, було п'ять людей на виступі у 2014 році? Я була серед них. А тепер ми зараз пішки підемо в моє село. Автобус не проїде. Там вас чекає повна зала моїх односельців. Діти, онуки – навіть стареньких привели, щоб вас побачити і почути.» І так всюди… Яке село не візьми – там де двоє-троє сиділи на виступах початку війни, тепер у тих залах яблуку ніде впасти. І люди кажуть: «Так якби ж ми так з вами раніш спілкувались – хіба ж ця клята війна почалася?»

Коли приїжджаємо, звісно ж, не з порожніми руками. Зазвичай багато гарних коштовних подарунків для фронтових дітей передає українська громада Чикаго. Також у Львові і в Харкові, та, власне, по всій Україні залишились люди, які розуміють, що хоч ЗСУ зараз непогано забезпечується, але є речі, які треба оперативно доставити… Без бюрократичної тяганини. Та й добровольці по суті залишаються під опікою небайдужих жертовних людей.

Взагалі, ця війна може є ще спонукою до того, щоби на ділі зрозуміти, що таке соборність. Це коли й за тисячу кілометрів від дому відчуваєш в душі тисячі пліч підтримки – зі Сходу і Заходу, Півночі й Півдня країни.

Ольга РІЗНИЧЕНКО

НА ПУЛЬСІ

ЕНЕРГОРИНОК ДІЯТИМЕ ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ

З нового, 2019 року в Україні стартувала нова модель роздрібного ринку електроенергії

Наталка ПРУДКА

З 1 січня 2019 року в Україні почав діяти роздрібний ринок електроенергії за новими правилами. І хоча Держрегулятор заявив про повну готовність до нової моделі, в дійсності побутовим споживачам поки що не забезпечено вільний вибір постачальника електроенергії – щоб стримати від різкого зростання тарифів. Що ж змінилося на енергоринку з 1 січня 2019 року?

Готуючись до запуску ринку, протягом останніх 18 місяців Національна комісія, що здійснює держрегулювання в сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), розробила та прийняла близько сотні регуляторних нормативних документів – правил, кодексів, методик, а головне – видала всім учасникам ринку ліцензії на право діяльності і встановила для них тарифи.

Регіональні енергопостачальні компанії (обленерго) поділилися на операторів системи розподілу (ОСР) та постачальників універсальних послуг (ПУУ), які на підставі публічного договору продають електроенергію населенню і непобутовим споживачам з приєднаною потужністю до 150 кВт (через два роки цей показник знизиться до 60 кВт). Для тих, хто не встиг до 1 січня підписати договір з новими постачальниками електроенергії, уряд запровадив послугу постачальника «останньої надії» (ПОН), яким на два роки визначено держпідприємство «Укрінтенерго».

Проте залишаються неврегульованими питання призначення субсидій на компенсацію частини витрат на оплату спожитої електроенергії – з переходом на нову модель ринку розрахунки по пільгах та субсидіях повинні здійснюватися згідно з внесеними в жовтні 2018 року змінами до урядової постанови №848 від 21.10.1995 р. з метою спрощення порядку надання субсидій. Однак такий порядок урядом досі не затверджений, а це пряма загроза того, що населенню не зможуть нараховувати субсидії після переходу на нову модель енергоринку. Це ганьбить саму ідею лібералізації енергоринку, головна мета якої – ліквідація монопольного становища обленерго.

Голова НКРЕКП Оксана Кривенко вважає, що «комунальні підприємства затягнули з підписанням договорів – їм ніщо не заважало почати проведення тендерних процедур із закупівлі електроенергії ще в жовтні. Комісія стовідсотково прийняла нормативно-правові акти для своєчасного запуску нової моделі енергоринку».

БОРОТЬБА ЗА ПЛАТОСПРОМОЖНИХ СПОЖИВАЧІВ

На кінець 2018 року близько 95 відсотків водоканалів не змогли підписати договори з новоствореними енергопостачальниками. На кінець грудня 683 нові компанії-постачальники були готові замінити нинішні обленерго – така кількість зареєстрована в реєстрах операторів систем розподілу електроенергії (колишні обленерго). «Ліцензії НКРЕКП видала 226 компаніям. Це говорить про те, що один і той же постачальник присутній в декількох регіонах – це хороший результат напередодні старту роздрібного ринку», – вважає О.Кривенко.

Намічається гостра боротьба за ринок, оборот якого в цьому році складе близько 180 млрд грн (маржа постачальників – близько 2,7 відсотка вартості реалізованої електроенергії). Однак всі постачальники будуть битися лише за платоспроможних споживачів, обходячи стороною боржників – бюджетні, комунальні підприємства та шахти, тому їх планують віддати постачальнику «останньої надії», а у нього вартість електроенергії на 25 відсотків вища, ніж у постачальників універсальної послуги, тобто, у компаній, виділених зі складу обленерго.

Постачальники універсальної послуги не поспішають на тендери, які оголошуються комунальними підприємствами, – через накопичені борги за електроенергію. Тому багато державних та комунальних підприємства не мали змоги підписати договори.

УКРАЇНЦІ САМІ ОБИРАТИМУТЬ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

Нова модель роздрібного ринку електроенергії передбачає, що кожен українець зможе самостійно вибирати постачальника електроенергії, відмовившись від послуг монополіста-обленерго. Таке право гарантує Закон «Про ринок електроенергії», прийнятий в 2017 році. Дворічний підготовчий період передбачав прийняття близько сотні підзаконних актів, структурні перетворення в енергетиці та впровадження складного програмного забезпечення, але зроблено далеко не все.

Відповідно до закону «Про ринок електроенергії» (стаття 59) споживач має право змінити електропостачальника на безоплатній основі в порядку, визначеному Правилами роздрібного ринку. Після запуску нової моделі ринку, кожен споживач буде платити за спожитий товар двом різним організаціям, але рахунок буде приходити тільки від компанії-постачальника. На початку йшлося про те, що такі компанії вже створені: обленерго розділені на дві компанії, одна з яких буде виконувати функції оператора розподілу електроенергії (виключно обслуговування електромереж), а друга стала постачальником універсальних послуг населенню і малим підприємствам – їм всім регулятор уже видав відповідні ліцензії та встановив більш низькі тарифи порівняно з промисловістю.

Купуючи електроенергію на ринку, постачальник буде продавати її кінцевому споживачеві за тарифом, затвердженим НКРЕКУ (тариф затверджується Комісією до 1 липня 2019 року, тобто, до моменту широкомасштабного запуску енергоринку). Зараз обидві ці функції виконує обленерго.

Переваги такої моделі в тому, що вона руйнує монополію обленерго, через яку страждають пересічні споживачі: часті відключення від мережі, падіння напруги, псування побутової техніки та заводського обладнання. Після запуску нової моделі ринку за якість електропостачання відповідатиме розподільна компанія (колишнє обленерго). Але якщо кошти за спожиту електроенергію і послуги з утримання мереж буде збирати постачальник, то він зможе штрафувати розподільну компанію.

Споживач буде отримувати один рахунок за електроенергію – він буде приходити від постачальника, але в ньому буде дві вартості – за спожиту енергію, і за користування мережею. «Передбачається, що постачальник буде адвокатом споживача, адже у нього буде свій юридичний відділ для виставлення претензій розподільчій компанії. Якщо ж цей постачальник не буде захищати споживачів, то вони виберуть іншого», – пояснює керівник групи адміністрування комерційного обліку НЕК «Укренерго» Олександр Карпенко.

За даними НКРЕКУ, всього в Україні на початок 2017 налічувалося близько 16,5 млн побутових споживачів і 0,5 млн непобутових. Перехід на нову модель пройде без зайвого клопоту для рядових споживачів. Новостворені енергопостачальники повинні будуть відправити всім споживачам типові бланки-заяви про приєднання до договору на поставку електроенергії. Цей договір починає діяти після однієї з трьох подій: 1. Можна підписати цю заяву. 2. Просто оплатити спожиту енергію за надісланим рахунком. 3. Сам факт споживання електроенергії також є доказом того, що споживач погоджується на приєднання до договору.

Отже, всі споживачі мають підписати відповідні договори з операторами поставки і розподілу електроенергії. У той же час всі постачальники повинні будуть підписати договори купівлі електроенергії з ДП «Енергоринок». Договірна компанія стартувала 21 грудня, тобто, всього лише за 10 днів до запуску нової моделі роздрібного ринку.

Запізнілий старт – це реальний ризик при переході від старої моделі ринку до нової, адже за цей короткий термін навряд чи вдасться узгодити умови взаємовідносин постачальників і споживачів, адже їх кількість визначається десятками мільйонів.

До виділених з обленерго компаній-постачальників перейшло право без конкурсу надавати універсальні послуги (УУ) побутовим споживачам і підприємствам бюджетної сфери – це стало можливим завдяки внесенню відповідних змін в законодавство, адже бюджетні установи зобов'язані здійснювати всі закупівлі на конкурсах. «Але залишається проблема поставки електроенергії водоканалам, комунальній сфері, шахтам – ці компанії вийшли на тендер на початку грудня, але жоден постачальник до них не прийшов», – повідомила експерт коаліції «Енергетичні реформи» Світлана Голікова.

Отже, ситуація з підписанням договорів зайшла в глухий кут, і в уряді немає розуміння, як бути зі збитковими шахтами: закрити їх, або, можливо, передбачити кошти в бюджеті на оплату електроенергії.

Однак в НКРЕКП переконані, що всі побутові споживачі і майже 80 відсотків непобутових споживачів будуть забезпечені договорами і не залишаться без постачальника. «Решта 20 відсотків непобутових споживачів, які не мають права на універсальні послуги, повинні знайти конкурентного постачальника, укласти з ним договір про постачання з ініціативи споживача, але шляхом приєднання до умов договору постачальника. Якщо ж споживач не встигає знайти постачальника, тоді, відповідно до закону, він приєднується до договору постачальника «останньої надії», – повідомив 20 грудня на громадських слуханнях в Комісії начальник управління НКРЕКП Ігор Городиський.

Тариф на електроенергію від постачальника «останньої надії» буде на 25 відсотків вищим у порівнянні з тарифами на універсальну послугу. Але, на думку експертів, на умовах «останньої надії» будуть купувати електроенергію всі боржники – комунальні підприємства та шахти. Право на універсальну послугу (УУ) мають всі побутові споживачі, дрібні непобутові споживачі, які, згідно зі змінами до законодавства, мають об'єкти потужністю до 50 кВт, а також в перші два роки після запуску роздрібного ринку – з потужністю до 150 кВт. А ще – бюджетні установи в перші два роки. Всі інші споживачі не мають права на УУ, тому повинні знайти конкурентного постачальника – там ціни будуть значно вищі.

Згідно із законом «Про ринок електроенергії» (стаття 59) споживач має право змінити постачальника на безоплатній основі в порядку, визначеному Правилами роздрібного ринку. Але в ході вищезазначених громадських слухань стало відомо, що більшість обленерго знайшли лазівки, як оштрафувати споживача в разі його переходу до іншого постачальника. Але голова Комісії Оксана Кривенко порадила споживачам не підписувати такі договори, запропонувавши інформувати Комісію про всі перекоси для подальшого вдосконалення рішень регулятора.

НОВІ ВИДАННЯ

«ДІЖА» ВОЛОДИМИРА ЗАТУЛИВІТРА

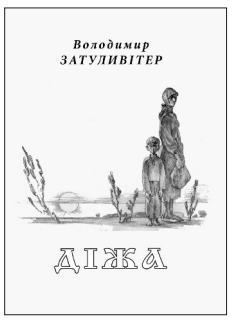

До 75-ліття від Дня народження Володимира Затуливітра щойно вийшла друком іще одна його книжка прози «Діжа» (К. «ЩЕК». 2019). Її тексти приваблюють поетичністю й природністю, де за видимою простотою й доступністю проглядає глибокий смисл оцінки часу, в котрому відбувається дійство та художні дослідження психології особистості. Головними героями творів цієї книжки в основному є діти. Становлення української душі й українського духу – ось що показує автор, зображуючи портрет української дитини, яка виросте і стане осердям народу, совісливим, справедливим, освіченим, конструктивно, глибоко мислячим, буде розвивати рідну мову, щоб висловити глибинні цінності нації, а значить, і всього людства, вселяє читачеві оптимістичну надію безсмертя людини на Землі й у Всесвіті. Поетичним рядком у Володимира Затуливітра це звучить так:

Україно, ти – на таємницю світу
сокровенна відповідь душі.

Підтвердження цієї думки знаходимо у Вернадського, який вважав, що фундаментальною константою ноосфери є моральність, у передбаченні Мішеля Нострадамуса: «Борисфен перший прийде встановити своїми талантами та мовою більш привабливий Закон» та інших видатних вчених.

Не знав Хлюсик-Власько... ані самого слова «війна», не знав ані слова «голод» – своєю *м'ягенькою, мов нутерце раннього тертого лопуцька, душею*. І оце дитяче чуття голоду, від якого з таким же бідакою Микольцьом інстинктивно рятувалися, набивши *осині животики біластим молодим вишневим листом*, і оте трагічне дитяче бачення голодних смертей далеких і близьких людей, поодинці й сім'ями *(На печі між двох баб – просто баби й прабаби. Задубілих, товстоногих і важких, невмістимих у домовинах)*, – вражають контрастом між жахіттям явища та його неусвідомленням, «біологічним» сприйняттям дитиною *(...та по яблука йдемо, по яблука!)* В цьому правда Затуливітрового слова, як і в тому, що все історичне тло моторошного гротеску упослідження колись квітучого села подане без найменшого «авторського» ідеологічного притиску – так, як сприймало саме деградоване село, – і цей гротеск трагічніший за будь-які патетичні коментарі...

«За лісом, за пралісом золота діжа сходить...» – цей метафоричний епіграф до картини безвиході чи не означає гірку відстань між колишнім поетичним світопочуванням народу і його злиденною опущеністю в хисткому світі XX століття?» – Так писав про «Діжу» академік Іван Дзюба у вже згадуваній статті «Володимир Затуливітер: «Волію плями – не правопис ліній». (К. КЛІО. «На трьох континентах. Книга І», стор. 712-715. 2012 р.).

Книжку збагачують ілюстрації Заслуженого художника Генрі Ягодкіна, автора серії бучацьких пейзажів «У глиняному горщику сонця».

На жаль, книжка вийшла дуже малим накладом, лише для збереження унікальної прози великого поета. А хотілося б, щоб її прочитали студенти, старші школярі і їхні вчителі, щоб ця книжка була доступна читачеві в кожній бібліотеці. Сьогодні це можливо лише при допомозі доброчинців.

Любов СНІСАР

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

СВОЄЧАСНІСТЬ СКОВОРОДИНСТВА

Григорій Савович Сковорода (1722–1794) – геній українського духу: великий мислитель-мудрець, педагог-просвітитель, філософ, поет, драматург, композитор, музикант, співець, духовний практик, цілитель, культурно-освітній подвижник.

Олександер ШОКАЛО

«ВОЛЯ ДУЖЧА ЗА ВСЯКУ НЕВОЛЮ» – МОРАЛЬНИЙ ПРИНЦИП

Основоположна світоглядна позиція практичного вчення Григорія Сковороди: ***«Природа є першопочаткова всьому причина й саморухома пружина»***. Провідний моральний принцип життя Григорія Сковороди: ***«Воля дужча за всяку неволю»***. Разом вони в своїй внутрішній неподільній цілісності являють суть морально-світоглядного феномену Сковородинства.

Сковородинство, як феноменальне морально-світоглядне явище Українського світу, неможливо цілісно осягнути ні з погляду релігійної догматики чи канонів релігієзнавства, ні з погляду філософських доктрин чи наукових теорій. Тобто неможливо виміряти його мирськими мірками, про що сказав сам мудрець: *«Мир ловив мене, та не впіймав»*. Сковородинство як усеосяжний морально-світоглядний феномен української культури дається цілісному осягненню з ясної морально-світоглядної позиції культурософії – методології мудрості, дієвої філософії культури, тобто з позиції самої культури – системи самопізнання й морального, духовного життя людини. За Сковородою, культура – «друге», духовне «народження людини» з духовного зародку в серці через самопізнання.

Це Сковородинине визначення культури стало основоположним принципом його культурософії. Поняття культурософія походить від латинських слів colo – ладувати на землі, вирощувати, плекати й cultura – уладування, удосконалення, плекання, виховання та грецького σοφία – знання, мудрість. Буквальне значення поняття культурософія – ладування, виховання мудрості, дієве знання, а системне значення – методологія мудрості, світоглядна система морально-духовної орієнтації для самопізнання й саморозвитку людини в системі культури. Власне культура – це система самоорганізації, саморозвитку людини, народу й усього людського світу на природній основі, спосіб морального, духовного життя. Культурософія, як суть усеосяжного феномену культури, є результатом осягнення істинного, реального, цілісного знання. Культурософія – система практичної філософії життя й стратегії культурного саморозвитку людини й народу. Ознака культурності людини – наявність у неї совісті як третьої сигнальної системи, через яку діє усеєдиний моральний принцип у триєдності істиного думання, справедливого діяння й правдивого висловлення. Аби бути культурною людиною, мало знати Істину, необхідно жити згідно з істинним знанням – у цьому моральна суть Сковородинської культурософії й самого Сковородинства.

Моральна суть Сковородинства розкривається в культурно-освітньому подвижництві мудреця Сковороди, який істинно жив серед свого народу – працював і не шукав вигоди, досягав успіху і не величався, став великим і не панував. У цьому національна й світова велич подвижника українського духу Григорія Сковороди – вселюдського мудреця з українським серцем.

Феномен Григорія Сковороди такий всеосяжний, як і цілий світ української культури, як сама Істина. Культура, в розумінні Сковороди, – це «друге», духовне «народження людини» з духовного зародку в серці через пізнання, відкриття нею «заповітного, священного в собі»: *«Ось тобі друге народження й пряме створення! ...Дух духа творить»* («Книжечка про читання священного писання…»). Григорій Сковорода як композитор-мислитель відчував у духовному «народженні людини» «октаву світла». Отже, культура – вияв світла людського духу.

Сковородине осягнення культури виявилося в його культурософії. Культурософія, як принцип мудрості, долає суперечності між змістом і формою в спекулятивній філософії й відкриває глибинність «філософії мудрого серця», яка осягає надтонку сферу духу, де споріднені, самоподібні сутності єднаються в неподільне ціле. Мудрість – не наука, що є системою понять і теоретичних знань. Мудрість – система дієвих знань, духовний досвід, моральне мірило істинності людського життя. Мудрість – духовне подвижництво.

ОСВІТНЯ СИСТЕМА, ПЕДАГОГІКА СКОВОРОДИ

Культурософський принцип мудрості є основою філософсько-освітньої системи Г. Сковороди й природовідповідного, культуровідповідного морально-світоглядного руху Сковородинства. Цей життєвий принцип мудреця Сковороди був малозрозумілий його сучасникам і лишається малозрозумілий нинішнім поколінням, бо хоч мудрі культурософські осягнення Сковороди позачасові – безвічні, та до їх сприйняття необхідно підготуватися.

Передусім необхідно знати, що Григорій Сковорода звільнив українську філософію од панівної християнської догматики. До Сковороди вся так звана філософія зводилась до трактування положень теології. А Сковорода став першим філософом за самою суттю філософії в українській культурі й усьому слов'янському світі.

І головне, що Сковорода не просто вільно філософствував, а як філософ-мудрець сам жив згідно зі своїм морально-світоглядним вченням: *«Філософія або мудрість спрямовує все коло діянь своїх на те, щоб дати життя нашому духові, благородство серцю, ясність думкам, як голові всього. Коли дух у людині веселий, думки ясні, серце чисте, тоді все ясне, радісне, щасливе. Це і є філософія»*. Згідно з цією кордоцентричною концепцією Сковородинської філософії-мудрості, мірою всьому може бути тільки морально зріла людина: *«А що ж таке людина? Хоч би що воно було: чи діло, чи дія, чи слово – все те марнота, якщо воно не збулося в самій людині… Голова в людині всьому – серце людське. Воно-то і є найточніша людина в людині, а все інше – околиця...»*.

Філософсько-духовна практика й педагогічна діяльність – дві найхарактерніші особливості феноменальної натури Григорія Савовича. Філософія (система мудрості) й педагогіка (система самовиховання) Григорія Сковороди взаємопов'язані внутрішнім, глибинним прагненням самопізнання й щасливого людського життя за моральним принципом у ладу з Природою й Світом. Сковородинська філософія – системний принцип просвітлення, пізнання Істини й мудрого життя в Істині, а Сковородинська педагогіка – освітня система здобування істинного знання, досягнення моральної зрілості в самовихованні та пробудження волі до культурного саморозвитку на природній основі.

Освітня система Сковороди вільна від догматики й авторитаризму. Головне спрямування Сковородинської освітньої системи – розвиток людиною своїх природних здібностей через самопізнання та самоздійснення в «спорідненій праці». «Споріднена праця» самого Сковороди – вчительство як цілісний вияв його моральності: мудрець учив, як жив, і жив, як учив.

Для культурного саморозвитку людині мало знати й розуміти. Необхідно виховати волю – духовне осердя характеру, яка є

Портрет Григорія Сковороди з його підписом

ознакою моральної зрілості людини. У практичному педагогічному вченні послідовника Г. С. Сковороди Костянтина Дмитровича Ушинського (1824–1870) провідною моральною засадою є виховання особистої волі людини, завдяки якій формується її внутрішнє моральне осердя – характер: *«Теоретичне життя розуму утворює розум; але тільки практичне життя серця й волі утворює характер. ...Щоб у дитини утворювався характер або принаймні накопичувалися для нього великі матеріали, слід, щоб дитина жила серцем і діяла волею...»*. На цій моральній засаді послідовник Г. С. Сковороди Памфіл Данилович Юркевич (1826–1874) розвинув «сакральну педагогіку серця» – «виховну систему, яка пробуджує в серці у вихованця любов до вищого й ідеального, до заповітного й духовного». За П. Юркевичем: «…У серці зачинається й зароджується рішучість людини на ті чи ті вчинки; …воно є вмістище волі та її жадань. Серце є вмістище всіх пізнавальних дій душі». Серце як «осердя духовного життя людини й джерело її моральних почуттів» породжує унікальність особистості – її духовний тип, який визріває в процесі моральної зрілості людини. Духовному «народженню людини» неодмінно передує її моральна зрілість, яка досягається дотриманням уселюдського морального принципу в триєдності істинного думання, справедливого діяння й правдивого висловлення.

ФІЛОСОФІЯ СЕРЦЯ або КОРДОЦЕНТРИЗМ

Істинні осягнення чистого серця – позачасові, безвічні й нескінченно принаявні в нас як Сковородине «кільце вічності», до їх сприйняття й осягнення необхідно дозріти. Коло, як центральний знак-символ світообразу мудреця Сковороди, знаменує нескінченність життя – безвічність духу, безвічність любові. За Шевченком: *«Не плач, не вопль, не скрежет зуба – Любов безвічную, сугубу На той світ тихий принести»* («Росли укупочці, зросли», 1860). Тарас Шевченко (1814–1861) слідом за Григорієм Сковородою, своїм духовним учителем, відкрив у любові безвічну сутність чистого людського життя. В любові – взаємності, взаємообміні надтонкою енергією життя – люди послідовно розвиваються, зростають в істинному житті своєю духовною сутністю до світла безвічного Духу, до осягнення безвічної Істини. Сковородине «кільце вічності» – це знак нескінченності, коло «безвічності» (саме це Шевченкове світоглядне поняття «безвічність» слід уживати на означення нескінченності духовної сутності Життя замість «вічність», що означає кінечність тлінного). В безвічності Сковородиного «безпричинного початку, безпочаткової причини», яка «сама від себе самої і завжди з собою є і буде», корениться абсолютна типологічна схожість Сковородинства й ведизму та даосизму. У Сковороди «безпричинний початок» (Усеєдиний) корелюється з сингулярністю (від лат. Singularis – єдиний) й точко юсингулярності – пунктом відліку нескінченної пульсації Всеєдиного Життя: з точки сингулярності розвивається й повертається в неї все суще у Світовій Всеєдності. Сковородина «самоподібність» корелюється з фрактальною самоподібністю в нинішніх фрактальній фізиці й психології. А Сковородине «кільце вічності» корелюється з прадавніми архетипами української світоглядної традиції – Коломсонцем, Родовим Колом і знаменує циклічну нескінченність, безвічність Усеєдиного Життя у Світовій Всеєдності, в Природі й людському світі, а також внутрішній світ людини й зосередженість на самопізнанні й осягненні Істини. А ще Сковородине Коло знаменує нескінченність морально-світоглядного руху Сковородинства –життя в Істині власною моральною волею. Морально-світоглядна основа Сковородинства – безвічна мудрість, яка народжується з безвічної Істини – «безпричинного початку, безпочаткової причини».

Слідом за Григорієм Сковородою культурософський підхід до життя виявляли Микола Гоголь, Пантелеймон Куліш, Костянтин Ушинський, Памфіл Юркевич, Олександр Потебня, Іван Франко. Генеруюче осердя української культурософії – філософія серця або кордоцентризм. За Сковородою, серце – вмістище духу: *«Без ядра горіх ніщо, так само як і людина без серця»*; *«Серце – головна людина в людині, все інше – околиця»*. Серцем людина відрізняє внутрішнє й зовнішнє, духовний первінь думки (ідею, логос) від її речовинної форми (слова), серцем осягає істинне знання. Різниця між словом і думкою, як між посудиною та її вмістом. І коли незріла людина сприймає слово за зовнішніми ознаками, буквально, то потрапляє в оману: *«...міцні-бо для людини її слова, і потрапляє вона в полон глаголів вуст своїх»*, – застерігає Г. Сковорода. Отими «глаголами вуст» і живляться, за Г. Сковородою: *«...молодецькі розуменята, полонені своїми здогадами, мов улесливою блудницею, і начебто шаленіючи з розуму несамовитою гарячкою, позбавлені чатівників своїх, безпутно і безрозсудно прагнуть до погибелі... З такими думками продовжує шлях до старості безмежне множество сердець, заражаючи людей своїми виразками…»*. Своєчасними лишаються й такі застереження Сковороди: *«Розум завжди любить до чогось братися, і коли він не матиме доброго, тоді звертатиметься до поганого»*; *«У тих, хто душею низький, найкраще з написаного й сказаного стає найгіршим»*. За Сковородою, серцю негоже переймати на себе здогади незрілого, блудливого розумування, серцю належить просвітлювати розум світлом своєї духовної суті. П. Юркевич наголошував, що мислення не вичерпує всієї повноти духовного життя людини; людина осягає повноту життя як систему явищ глибиною свого серця, а вже потім розуміє розумом: *«...Для свідомості однаково, що усвідомлювати; а для душі це не однаково. ...душа наша живе і поза процесом свідомості, живе раніше, ніж цей процес у ній починається»*. Бо душа – вроджена духовна сутність людини, її життєва програма, а розум, свідомість – інструментарій здійснення в «спорідненій праці» вродженої духовно-природної сутності людини. Звідси внутрішня доцільність самопізнання. У самопізнанні людина відкриває в собі знання самої себе – «внутрішню людину» й здійснює програму своєї душі в «спорідненій праці», яка забезпечує її ресурсом самостійної сили для істинного, щасливого життя в культурному саморозвитку на природній основі.

ЧИННИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТОРОСОФІЇ

Українська культурософія – морально-духовна практика, де провідним чинником культурного саморозвитку людини є

моральна воля її духу. Ця морально-вольова сутність розкривається в таких поняттях: у Данила Туптала – внутрішня людина з її індивідуальною долею; в Г. Сковороди – філософія мудрого серця; в М. Гоголя – філософія духовного персоналізму; в П. Куліша – хутірська філософія або філософія природи; в Т. Шевченка – щире серце; в П. Юркевича – філософія утаємниченого серця людини та сакральна педагогіка серця; в К. Ушинського – особиста воля людини, закорінена в серці.

До первинних дієвих чинників національної культурософії належать духовний тип людини, моральна воля національного духу, вселюдський моральний принцип, ідея справедливого суспільного ладу. Для морального світогляду української культурософії характерна ідея народу як інтегральної особистості, колективного суб'єкта. *«Кожен повинен пізнати свій народ і в народові пізнати себе»*, – цією ясною філософемою Г. Сковорода явив розуміння уладованої єдності частин у цілому – морально зрілих людей у збірній цілісності народу та на цей виховний ідеал спрямовував свою педагогічну працю.У вихованні гідного покоління народу педагог наголошує на двох родинних чеснотах батька й матері: *«Два є головні обов'язки батька-матері: «Благо народити й благо навчити»»*. Пантелеймон Олександрович Куліш (1819–1897) слідом за своїм духовним учителем основне завдання в вихованні нового покоління покладає на матерів: передусім ми повинні виховати нове покоління матерів, які народять і виховають нове покоління народу. П. Куліш означив український народ як «збірну особу» й провістив про необхідність його самоорганізації самостійною силою – волею національного духу для здійснення своєї національної ідеї – життєвої програми «збірної особи українського народу». Слідом за П. Кулішем Іван Франко (1856–1916) поставив перед українською молоддю *«величезну дійову задачу – витворити з величезної етнічної маси українського народу українську націю, суцільний культурний організм, здібний до самостійного культурного й політичного життя…»*.

Отже, нація – це передусім культура. Внутрішнім чинником культурної самоорганізації, саморозвитку, самореалізації людини й народу є воля духу – вияв моральної зрілості й мірило самостійної сили. Результатом моральної зрілості, культурного добору та мірилом духовного вивершення особистості й «збірної особи народу» є «духовний тип людини» (В. Б. Антонович) – незмінна внутрішня морально-світоглядна сутність людського єства, закорінена в серці.

Культурософський моральний чинник культурно-суспільного саморозвитку закорінений у світоглядній традиції агрокультури. Все живе в Природі саморозвивається з ресурсу самостійної життєвої сили. У біосфері такий саморозвиток усього живого забезпечує природна синергетика – взаємодія Сонця й Землі. А свій культурний саморозвиток забезпечують самі люди самостійною життєвою силою й духовною взаємодією на дотриманні вселюдського морального принципу й незмінних законів Природи, які, за Сковородою, є основою владованого людського життя: *«Природа є першопочаткова всьому причина й саморухома пружина. Вона є мати прагнення. Прагнення є наснага, жадання й рух. Прагнення дужче за неволю……Природа наснажує до справи й зміцнює в праці, роблячи працю приємною»* («Розмова, звана алфавіт, або Буквар світу»); *«Без Природи, як без пуття: чим далі похоплюєшся, тим безпутніше блукаєш. Природа є вічне джерело волі. Ця воля (за прислів'ям) дужча за всяку неволю. Вона спонукає до особистого досвіду»* («Собака й Кобила»); *«Усе, перепинюване законами щасливої Природи, є тим не корисне, чим не можливе, а чим корисне, тим можливе. ...Повстати проти царства її законів – це нещасне, величезне зухвальство… Як же могла повстати сама проти свого закону щаслива Природа…?»* («…Образ Алківіадський»).

ПРИРОДА, ЯК МОРАЛЬНО-ДУХОВНА ОСНОВА ЖИТТЯ. НООСФЕРА

Один з найвидатніших мислителів і письменників США Ральф Волдо Емерсон (1803–1882) як основоположник трансценденталізму (від лат. transcendens – безмежний) – світогляду, закоріненого у ведичних знаннях і німецькому ідеалізмі, зокрема у філософії Іммануїла Канта, був визнавцем ідеї, що Природа є первинною, морально-духовною основою земного життя. Р. Емерсон один з перших у західній культурі став цінувати Природу за її первинні, ідеальні, некомерційні вартості, на чому й ґрунтується природоохоронна філософія. На відміну од своїх сучасників, які вважали, що дику Природу необхідно покращувати, перетворювати, Р. Емерсон доводив, що вільна Природа завжди владована, довершена. Чим людина ближча до Природи, тим вона довершеніша й вільніша од вульгарно-матеріальних потреб. Природна людина здатна на духовне самовдосконалення й на інтуїтивне осягнення макрокосму через власний мікрокосм.

Великі українські вчені, філософи Сергій Андрійович Подолинський (1850–1891) і Володимир Іванович Вернадський (1863–1945) теоретично розвинули природно-моральні засади агрокультурного світогляду в екологічних ученнях про природо обумовлений космогенний і економічний розвиток суспільства, про біосферну діяльність аграрія (енергопродуктивна взаємодія людини з Природою) та ноосферу – тонко енергетичне інформаційне поле, духовно-розумовий вияв культурного саморозвитку народів. Ноосфера (від давньогрецьк. νοος – розум і σφαῖρα – сфера, дослівно – сфера розуму) – сфера взаємодії людства з Природою, Космосом і Світовою Всеєдністю. Ноосферу, як новий еволюційний стан біосфери, формує вільний розвиток людської свідомості на природно-моральних засадах. Через природно-ноосферну свідомість людини усвідомлює себе сама Природа.

У середині XX ст. на основі концепції Всеєдності й на світоглядній засаді моральної відповідальності людини за свою діяльність у соціумі, Природі й Космосі видатний український біолог-мислитель Микола Григорович Холодний (1882–1953) розвинув світоглядну систему антропокосмізму (від грецьк. ἄνθρωπος – людина й κόσμος – світолад, уладований Всесвіт) – оновленого світорозуміння, заснованого на філософії життя, світла, радості, що є суттю світоглядної традиції культур аграрних народів і спрямовує до саморозвитку на моральній основі людський дух, розум і волю. За означенням М. Холодного: *«Людина перебуває не над Природою, а всередині Природи»*. Згідно з антропокосмічним світорозумінням, людина – не центр світобудови, як в антропоцентризмі, а одна з невіддільних складових Природи, Космосу й Світової Всеєдності, яка через свою духовно-розумову дієвість стає свідомістю Природи і Всесвіту й несе моральну відповідальність за все, що вона робить на Землі й у Всесвіті: «Людська думка стає ніби свідомістю Всесвіту, адекватною йому в просторі й часі» (М. Холодний).

Наприкінці XX ст. визначний український фізик Анатолій Вадимович Свідзинський (1929) запропонував «синергетичну концепцію культури»як процесу самоорганізації, саморозвитку людства на природній основі в ноосферній перспективі. В духовному спрямуванні свого культурного саморозвитку людський світ неодмінно сягає ноосфери. Цим культура як система саморозвитку людини з власного духовного ресурсу в ноосферній перспективі принципово відрізняється од цивілізації, яка обмежена антропосферою, а джерелом цивілізаційного прогресу є груба енергія речовини, яку видобувають руйнуванням природної основи земного життя. Антропоцентризм – аморальна ідеологія цивілізації, антропокосмізм – моральний світогляд культури.

КУЛЬТУРОСОФІЯ ЯК ЖИТТЄВА МУДРІСТЬ

Українська культурософія у своїй спрямованості на внутрішню людину з її волею духу має багато спільного з західноєвропейськими культурософськими школами – філософією життя, екзистенціалізмом, а особливо зі східними культурософськими традиціями, зокрема, з духовною практикою даосизму, йогізму, суфізму, де також головною в людині є її внутрішня, духовна сутність. Спільним для всіх національних культур є всеєдиний принцип моральної зрілості, життєвої мудрості людини в триєдності істинного думання, справедливого діяння й правдивого висловлення. Звідси сутнісна ознака культурософії як життєвої мудрості – єдність істинного знання й вольового діяння. Ця ознака культурософії зближує з Г. Сковородою інших національних духовних подвижників, зокрема сучасного турецького мислителя-педагога Фетхуллаха Ґюлена (1941), який явив світові культурософський принцип діалогу культур через «фільтри» національного духу», що забезпечують рівновагу й чіткість функціонування морально-світоглядних систем національних культур. Зарубіжні культурософські школи пов'язані з іменами І. Канта, Й. Гамана, А. Мюллера, В. Дільтея, С. К'єркеґора, К.-Ґ. Юнґа, Ф. Ніцше, Ґ. Зіммеля, А. Берґсона, О. Шпенґлера, К. Ясперса, М. Гайдеґера, Ж.-П. Сартра. Згідно з культурософською концепцією родоначальника німецької класичної філософії Іммануїла Канта (1724–1804), найпотужнішим чинником культури є моральність як універсальний життєвий принцип, як первинна сутність людського життя, що передує релігії: *«Народ сам себе просвітить, якщо надати йому моральну волю»*. А причину людського неповноліття Кант убачає *«… не в браку розуму, а в браку волі й мужності користуватися власним розумом без керівництва з боку когось іншого. Sapereaude! – май волю користуватися власним розумом! – таким є девіз Просвітництва»*. Важливість цієї культурософської думки Канта в тому, що філософ розглядає Просвітництво не як засіб формування свідомості чи, тим більше, маніпуляції свідомістю, а як засіб її прояснення й цим самим «визволення від чужого керівництва».

Керуючись моральним імперативом, Г. Сковорода ставить самопізнання попереду релігійних обов'язків людини як їхню головну передумову. Моральна сила української культурософії Г. Сковороди та його послідовників справила визначальний вплив на Л. Толстого, В. Соловйова, С. Трубецького, С. Булгакова, М. Бердяєва, В. Зеньковського та ін. Саме зі вчення Г. С. Сковороди про всеєдність трьох світів його нащадок по матері Володимир Сергійович Соловйов (1853–1900) розвинув концепцію про Всеєдність як першопочаток і кінцеву мету світового розвитку.

Григорій Сковорода, як мудрець українського духовного типу, започаткував не тільки нову епоху в українській культурі, а й нову епоху культурного розвитку в європейській історії, явивши в життя конструктивні ідеї культурософії як практичної філософії культури та екзистенції людини й народу. Особливість української екзистенційної концепції в тому, що в ній передбачається і власна воля людської особистості, і цілісна воля «збірної особи українського народу».

Нині нагальною необхідністю є розвиток Сковородинської культурософії й відновлення в системі культури підсистеми національної педагогіки, заснованої на моральності й духовності сакральної педагогіки серця П. Юркевича. Морально-світоглядні засади культурософії забезпечують духовний зв'язок поколінь, єднання народу в «збірну особу» й відкривають духовну перспективу життя.

«НЕПРАВДА ГНОБИТЬ І ПРОТИДІЄ, АЛЕ ТИМ ДУЖЧЕ БАЖАННЯ БОРОТИСЯ З НЕЮ»

Мудрець Сковорода чітко означує свою антиелітарну позицію духовного подвижника, який прагне розбудити приспану панством «недвижну масу» люду: *«Панські переконання, ніби прості люди чорні, здаються мені смішними... Як з утроби чорної людини появилися білі пани? Хитрують: прості люди сплять; нехай сплять і глибоким сном, богатирським; але кожен сон – закінчиться, і хто спить – той не мертвий і не задубілий труп. ...Мене ганьблять, нехай ганьблять; про мене кажуть, що я ношу свічку перед сліпими, але без очей не побачиш світоча; нехай кажуть; наді мною насміхаються, що я дзвонар для глухих, але глухому не до гудіння; нехай насміхаються; вони знають своє, а я знаю моє і виконую моє так, як я знаю, й моє прагнення мене урівноважує»*. В істинному знанні себе – несхибність мудреця в Істині, нездоланність його волі духу: *«Неправда гнобить і протидіє, але тим дужче бажання боротися з нею»*.

Учитель Сковорода спонукав своїх вихованців та й усю «недвижну масу» «пробудитись од сну», уважно роздивитися реальний світ і навчитись розрізняти в ньому зовнішню й внутрішню сторони та виховати в собі духовно багату внутрішню, істинну людину з чистим серцем, світлою душею, ясною свідомістю й моральною волею духу.

З кола Сковородиних вихованців виросло багато людей подвижницького духу, які започаткували в Слобідській Україні морально-світоглядний суспільний рух Сковородинства й зафондували будівництво першого в Лівобережній Україні світського вищого навчального закладу – Харківського університету (1805). На цій університетській базі Сковородинські морально-світоглядні засади розвинув у своїй філософсько-мовознавчій школі послідовник Г. С. Сковороди Олександр Опанасович Потебня (1835–1891) – великий український вчений-енциклопедист, основоположник психологічного напрямку в слов'янському мовознавстві й творець лінгвістичної поетики. На основі Слобідського освітнього осередку виросли дві світові школи: Сковородинська філософсько-освітня й Потебнянська психолінгвістична.

Освітні нововведення Григорія Сковороди, що їх тоді побивала теологічна догматика, цілковито відповідають нинішньому інноваційному освітньому принципу – активному персоналізованому навчанню на основі розвитку критичного мислення, креативності, допитливості, винахідливості, наполегливості, взаєморозуміння.

Тож нині нагальною потребою є глибоке, цілісне осягнення феномену Григорія Сковороди й вивчення його всеосяжної спадщини та засвоєння суті живого вчення мудреця і впровадження в освітній процес Сковородинської філософсько-освітньої системи, заснованої на морально-світоглядних засадах культурософії. Тільки така системна моральна освіта здатна розбудити од летаргійного сну «недвижну масу», яку самотужки будив Сковорода: *«Увесь мир спить… Спить глибоко, розпластавшись, наче вбитий об землю. А наставники, що пасуть Ізраїля, не тільки не будять, а ще й погладжують: «Спи, не бійся! Місце хороше. Чого лякатися?...»*.

ГЛИБОКА ПОВАГА ДО РІДНОГО НАРОДУ – ҐРУНТ ПІЗНАННЯ ІСТИНИ

Освітня позиція Сковороди ґрунтується на глибокій повазі до рідного народу: *«Знання не повинне звужувати свій вплив лише на жерців науки, які жерут і пересичуються, але повинні бути доступними всьому народові, увійти в народ і утвердитися в серці та душі всіх тих, хто повинен сказати правду: я також людина й мені все те, що людяне, не байдуже!»*. Мудрий вчитель навчає, що людям не вистачає найголовнішої науки – науки про людину та про шлях досягнення людьми щастя. Звідси морально-світоглядний принцип освітньої системи мудреця Сковороди: *«Не життя для науки, а наука для життя»*.

Мудрець щиро ділився з правдивими людьми істинним знанням свого чистого серця й глибоко опечалений був засиллям закостенілих, мертводушних, яким не потрібне було знання Істини – вони вважали істинним те, з чого мали зиск. Захланні, егоїстичні, а також марновірні й безвольні особини і складають оту «недвижну масу», яку легко присипляють «наставники» й паразитують на тій пожиточній масі. Тож мудрець уникав стосунків з тим миром, був незалежний од багатства й влади, і підсумував своє земне життя сумно-радісно – парадоксальною філософемою: *«Мир ловив мене, та не впіймав»*. «Мир» – то зіпсований цивілізаторством соціум, натовп, «недвижна маса». Той «мир» не «впіймав» ні Сковородиної Істини своїм приспаним, безтямним розумом, ні самого мудреця в тенета марновірства й захланності. Цією філософемою Г. Сковорода образно сформулював принцип автаркії – свою самодостатність, самостійність, незалежність од майна й невігласів. Самостійне життя власною волею – основа духовного подвижництва.

Закінчення на 16-й стор.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛИЦАР

ПРИКЛАД БЕРЕМО ІЗ ВАС...

19 січня 2019 року виповнюється 99 років українському лицареві честі і відваги, безмежно відданому Україні її синові Степанові Семенюку (Драницькому). Він – один із керівників ОУН і УПА на Волині, лідер Норильського повстання у третій (каторжанській) зоні, провідний діяч Організації Українських Націоналістів уже в незалежній Україні. Майже 65 років проживає в Польщі. Попри це, ніколи не поривав зв'язків із рідним краєм, повертаючись із України, мріяв, що невдовзі знову приїде до рідного краю. Він часто дивився в очі смерті, але та оминала його, даруючи довге життя, сповнене карколомних небезпек і пригод. І нині Степан Семенюк – один із кількох останніх визначних діячів ОУН і УПА, які ще живі й особисто несуть нам правду про свою боротьбу. Проте літа беруть своє, та як тяжко змиритися з неміччю, коли Батьківщина в небезпеці й потребує твоєї помочі. А ти – не в силі її надати. Нині пан Степан перебуває в Будинку для старих людей в Зеленій Гурі, де його відвідує надійний друг Василь Шляхтич. Перше, що він має розповісти під час відвідин, – як там справи в Україні.

ЄДИНИЙ ІЗ ВЕЛИКОЇ СІМ'Ї

Майже столітній, незламний, волинський бандерівець Степан Драницький вже 75 років живе під чужим прізвищем – Семенюк. У Польщі, в курортному містечку Зелена Гура. Донедавна, незважаючи на свій поважний вік, часто приїжджав в Україну, подорожував історичними місцями, зустрічався з молоддю у школах та інститутах, часто публікувався у пресі. Понад 25 років тому, ще школяркою, я познайомилася зі Степаном Васильовичем у Луцьку. Відтоді наша дружба триває, а донедавна спілкувалися через інтернет.

Степан Васильович народився 19 січня 1920 року в селі Гаразджа у багатодітній сім'ї. Уся родина Драницьких присвятила життя національно-визвольній боротьбі. Найстарший брат Остап загинув, визволяючи Латвію, Андрій (псевдо «Мім») був окружним господарчим референтом Організації Українських Націоналістів і районовим ОУН Луччини, загинув у 1945 році від куль НКВС. Іван Драницький, районовий ОУН Колківщини, також загинув 1945 року в бою з енкаведистами.

Степан закінчив чотири класи початкової школи у Гаразджі, продовжував навчання і працював у Луцьку. У 1938 році він став членом ОУН, отримав псевдо «Федька» і активно зайнявся підпільною роботою. Із приходом радянської влади працював учителем, пройшов так звану перепідготовку вчителів у секції істориків. «Війна 1941 року застала мене сиротою, 15 травня моїх батьків, дружину брата з п'ятирічним Михасем москалі вивезли в Тюменську область», – згадує Степан Васильович.

Його тато помер із голоду 1945 року в Тюменській області, мама двічі втікала із заслання, згодом повернулася додому, але зустрілася із сином аж через 30 років. «Степанку, сили свої тратиш на чужині», – сказала йому. Степан залишився єдиний із великої сім'ї, хто вижив і дочекався незалежності України. Але якою ціною!

У ВИРІ БОРОТЬБИ

30 серпня 1940 року, уникаючи арешту, Степан знову перейшов у підпілля, де був районовим провідником Острожецького району Рівненської області (входив до Луцького округу ОУН). Організовував визвольний рух, а після Акта відновлення Української держави 30 червня 1941 року сформував українську державну адміністрацію. У час німецької окупації теж перебував у підпіллі на нелегальному становищі, продовжуючи боротьбу з окупантом.

З осені 1941 року повстанська кар'єра Степана (тепер мав псевдо «Матвій») була стрімкою: став провідником ОУН Луцького району, а від лютого 1942 року – окружним провідником ОУН Луцького округу. У травні 1943 року Степана призначили суспільно-політичним референтом обласного проводу ОУН, а згодом Військової округи «Турів» Української Повстанської Армії, шефом політичного штабу. Від липня 1943 року він – член Крайового проводу ОУН ПЗУЗ. Після переходу фронту в серпні 1944-го – референт пропаганди ВО УПА «Тютюнник».

У час, коли на звільненій від нацистів території у 1943 році постала Колківська республіка, Степан керував видавничим штабом, проводив учительську конференцію, в якій взяло участь майже 80 вчителів. «Видавати шкільні посібники для початкових шкіл було трудно, бо ж ми не мали фабрик, паперу, все треба було «позичати» в німців або привозити з-за Бугу, і ми це, по змозі, робили. Влітку 1943 року ми видали посібник для початкових шкіл «Українознавство» в підпільній друкарні в Колках», – розповідає він.

Чимало різних повстанських доріг довелося пройти Степану Васильовичу. Брав він участь у боях і з нацистами, і з енкаведистами. Та сили були нерівними, після німців на Волинь прийшла радянська влада, яка жорстоко полювала на повстанців. 9 вересня 1944 року Степана Драницького спіймали і кинули до в'язниці у Рівному, де засудили до смертної кари. Під час арешту він мав документи на прізвище Семенюка, тож по справі проходив сам, як рядовий повстанець і громадянин Польщі. Так і лишився на все життя під чужим прізвищем, щоб зберегти конспірацію.

«НАШОЮ ЗБРОЄЮ БУЛА ПРАВДА»

79 днів у камері смертників Степан Васильович очікував розстрілу, але в останній момент його було замінено на 20 років каторги у радянських концтаборах. 20 квітня 1945 року Степана Семенюка відправили на етап до ГУЛАГу. За десять років він побував у таборах Тайшету, Маріїнінська, Норильська, Воркути, Мордовії, у центральному ізоляторі у Володимирі на Клязьмі, в тюрмі в Іркутську. У концтаборах було кілька осіб, які його знали з волі, проте ніхто не видав. Особливою сторінкою біографії Степана Семенюка є його участь у табірному русі опору, де він був одним із керівників Норильського повстання у таборах під назвою «Горлаг». Нелегке становище політичних в'язнів Норильська змусило їх гуртуватися, утворювати підпільні організації для самозбереження. «Нашою зброєю була просто правда. Домагалися основного: перегляду справ в'язнів і звільнення незаслужено засуджених людей. Ми пам'ятали і наказ Проводу ОУН: продовжувати боротьбу за волю України й інших поневолених народів скрізь і за будь-яких обставин», – згадує Семенюк.

У жовтні 1955 року його, як поляка, депортували «досиджувати» термін у Польщу. В'язнів ГУЛАГу – переважно поляків та українців, серед яких був Степан Семенюк, привезли у табір праці неподалік міста Влоцлавка над Віслою в громаді Міхелін. Перебування у польському ув'язненні було набагато легшим через людяніше ставлення до в'язнів, ніж у радянських концтаборах. Згодом спеціальна комісія переглядала справи засуджених для звільнення.

Після виходу на волю довгий час Степан Семенюк проживав у родичів друзів з України, потім працював на будівництві, де освоїв багато професій. З часом отримав у місті Зелена Гура житло, одружився. Але весь час проживання у Польщі він ні на хвилину не забував, що українець, і що його Батьківщина поневолена. І коли розпочався процес здобуття Україною незалежності, Степан Семенюк робив усе, щоб у діаспорі знали про нашу країну, знали її історію і підтримували українців.

НА ЧУЖИНІ, АЛЕ НАЙБЛИЖЧЕ ДО УКРАЇНИ

Неспокійний характер колишнього повстанця, вічна жага до знань і самоосвіта, товариськість і розум дали Степану Семенюку нове життя за кордоном. Його громадська діяльність об'єднала сотні українців, які після акції «Вісла» у 1947 році були переселені у Польщу. Численні зустрічі Степана Семенюка з українськими громадами мали вигляд лекцій з історії української церкви і української державності. У часи незалежності України Степан Васильович дуже часто бував в Україні. Не злічити кількості зустрічей його зі студентською та учнівською молоддю у школах і вишах, з військовими, участі у різноманітних конференціях по всій Україні. А скільки статей написано в українські та зарубіжні видання!

Степан Семенюк намагався не пропустити жодної важливої події в Україні і за можливості взяти участь у ній особисто. У 2011 році, щоб вшанувати пам'ять повстанців, які підірвалися у криївці в лісі біля рідного села Гаразджа, але не здалися живими, Степан Васильович був у дорозі понад 20 годин. А йому, нагадаємо, на той час уже було понад 90!

Загадковий українець із Польщі, який часто представлявся простим журналістом, він не раз підкорював мудрим словом багатолюдні й високоповажні аудиторії. У 2010 році Степан Семенюк став лауреатом премії імені Василя Стуса за книжку спогадів «І гинули першими...». На врученні премії відомий письменник і філософ Євген Сверстюк зазначив: «Степан Семенюк належить до покоління тих учасників національно-визвольних змагань, які діяли в умовах неможливого і всупереч обставинам. Вони говорять тільки по суті – нічого зайвого, і мовчки роблять свою справу. Степан Семенюк – добрий вчитель, і це – чи не найголовніший слід у житті подвижника, який на вівтар Батьківщини поклав усе своє життя».

Степана СЕМЕНЮКА в його день народження прийшли привітати Василь та Івона ШЛЯХТИЧІ

Повсюдно, як живий свідок подій, Степан Семенюк несе правду про УПА. Життєвий досвід дає можливість йому бачити і знати проблеми нашої державності. Якось у часи правління Януковича я запитала: «Та чи за таку Україну ви боролися?». «Слухайте, своїх батька і матір треба любити такими, якими вони є. Так само і Вітчизну. Якщо можеш – роби щось, щоб її змінити на краще. Ідеальної країни, про яку мріялося, не буде, бо немає у світі ідеальних держав. Але треба зробити все, щоб наші люди почувалися в Україні, як удома», – була його відповідь.

І в час Революції Гідності, і влітку 2014 року, коли в Україні розпочалася війна з Росією, 94-річний Степан Семенюк побував на Волині, у Києві та багатьох інших містах. І, як завжди, під час численних зустрічей із молоддю був живим прикладом того незламного бандерівця, яких досі страшенно боїться Кремль. І нині він знову думками збирається в Україну. Та… не сила…

Тож молимо Всевишнього:. дай йому, Боже, здоров'я! А ми, Ваші друзі та однодумці, дорогий пане Степане, присягаємо, що ніколи не віддамо Україну на поталу ворожій орді. Наша нація зростила нескорених синів і дочок, для яких свобода – найвища цінність. Понад десять тисяч українців заплатили життям у боротьбі з московитами, які вторглися в Україну 2014 року. Нині ми створили потужну армію. Поповнити її лави – честь для більшості молодих українців. Нарешті, через 333 роки, ми здобули Українську православну автокефальну церкву, одержавши Томос із рук Вселенського патріархату. Тож ніколи не віддамо наші святині, нашу свободу лютому ворогу на розтерзання. Сьогодні, як і ви у свій час, кажемо: «Ми стали волі на сторожі» і приклад беремо з Вашого героїчного покоління, з Вас, дорогий друже Степане.

Леся БОНДАРУК

ВІТАЄМО!

Степанові Семенюку – 99!

Високоповажаний друже Степане!

Конгрес Українських Націоналістів сердечно вітає Вас, провідного діяча національно-визвольних змагань, члена ОУН з 80-літнім стажем, нескореного в'язня концтаборів ГУЛАГу, лицаря честі і відваги, з 99-літтям від дня народження.

Нам випала щаслива доля впродовж понад чверть століття працювати поряд з Вами в лавах Конгресу Українських Націоналістів, до створення й становлення якого Ви були причетні. Ваші настанови і поради, досвід боротьби, спогади про чин ОУН і УПА та українських героїв були для нас безцінним скарбом, наукою звитяги і жертовності в і'мя української Нації та її Держави. Ваша дивовижна працездатність, уміння прихиляти людей шляхетністю спілкування з ними, переконувати їх і словом, і особистим прикладом і сьогодні викликають у нас щире захоплення Вами як непересічною постаттю в історії українського національно-визвольного руху. Книжка «І гинули першими» – Ваші спогади про невмирущий подвиг українських героїв – стала настільною для кожного, хто мав щастя її роздобути скромний – наклад не відповідає її величному покликанню. Ви і Ваші побратими, які «зродилися великої години», стали прикладом безмежної любові до України та відданості ідеалам свободи для сотень тисяч українських патріотів, які відважно стали на прю з лютим московським ворогом, орди якого вторглися п'ять років тому в Україну. Наші добровольці «гинули першими» на полі бою з вірою, що Україна переможе, Як вірили Ви і Ваші друзі.

Бажаємо Вам здоров'я, сили і повернення в Україну, де Вас чекають всі ті, хто мав щастя Вас знати.

Слава Україні! Слава Вам, дорогий друже!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ДО 150-РІЧЧЯ ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА»

«ГЕТЬ ВІД МОСКВИ!»

Восьмого грудня 1868 року в місті Львові було засновано Товариство «Просвіта» – найдавнішу громадську організацію України. За останні майже 30 років діяльності відродженої «Просвіти», за часів самостійної України найважливішими в її діяльності стали боротьба за утвердження незалежності Української держави, популяризація української мови та традицій, формування національної свідомості та української ідентичності широких верств суспільства. Ювілей – 150-річчя – Товариства відзначили у Львівській опері за участю Президента України Петра Порошенка. Урочистій академії передувало покладання квітів до пам'ятників «Просвіті» та Тарасові Шевченку.

Петро Порошенко у вітальній промові розповів про своє бачення минулого, сьогодення і майбутнього України.

«Нас зібрала у цій залі визначна дата. Рівно 150 років тому, 8 грудня 1868 року, у Львові було засноване Товариство «Просвіта». Абсолютно без перебільшення можна сказати, що ця дата і ця назва назавжди вписані в історію державотворення. Бо та подія означала створення нашої національної домівки поверх тогочасних кордонів, коли наша Вітчизна була ще поділена між різними імперіями. Імперії згодом впали. А ми були, ми, українці, є і ми будемо», – сказав Президент.

Діячі «Просвіти», зазначив глава держави, піднялися над імперськими кордонами і побачили єдиний український народ зі своїм історичним корінням, власною мовою, оригінальними культурними традиціями: «Єдність українського народу від Карпат по Кубань та його окремішність від народів польського та російського» – кредо діяльності «Просвіти», яке сформулював на її перших зборах Анатоль Вахнянин. Від нього Товариство не відступило ні на йоту. І не дарма 150 років «Просвіти» так перегукується зі століттям Злуки, що наближається».

Просвітяни – тисячі й тисячі учителів, панотців, студентів, лікарів, підприємців, службовців – дали нам приклад того, що не слова, а віра й тяжка праця творять націю та державу. З діяльністю Товариства пов'язали себе і видатні українці: Іван Франко, Леся Українка, Микола Лисенко, Михайло Грушевський, Михайло Коцюбинський, Борис Грінченко, Юрій Федькович.

Зусиллями діячів Товариства зводилося на ноги українське громадянське суспільство, народжувалася сучасна нація.

Вихована «Просвітою» патріотична молодь готувалася взяти до рук зброю для боротьби за незалежність України. З Товариством пов'язане створення «Соколу», «Січі», «Пласту», – додав Президент. «Так, перша у XX столітті Українська держава, ослаблена внутрішніми чварами політиків, впала під навалою з півночі. Україну знову поділили чужі країни. Національне відродження в УРСР розстріляли і виморили голодом. Це була та ціна, яку наш великий народ заплатив за відсутність єдності в української еліти. І Голодомор, що був геноцидом українського народу, і концентраційні табори НКВС, і багато іншого… Але в українців залишилась велика надія, і цю надію берегла «Просвіта». В роки Другої світової виховане товариством нове покоління патріотів знову стало на боротьбу за свободу і незалежність України», – сказав Президент.

«На збережених і переданих новому поколінню історичних прикладах героїзму в боротьбі за незалежність України вчимо зараз і нову українську армію, нові Збройні Сили, справжнє патріотичне українське військо: «В України є нова армія – добре підготовлена, оснащена зброєю, професійна, патріотична, з умінням достатнім, щоб стримати російську агресію. Вона вже входить до числа найкращих армій Європи, переходить на стандарти НАТО, набуває досвіду і вміння перемагати».

Цього року офіційним вітанням наших Збройних Сил стало: «Слава Україні! Героям слава!». «Це неймовірна гордість, яку ти відчуваєш за свій народ. Ці слова об'єднують нас з усіма поколіннями, які боролися за самостійну Україну».

Глава держави зауважив, що у новітній історії сучасної України справу «Просвіти» продовжило Товариство української мови імені Тараса Шевченка. Він зазначив, що просвітяни завжди робили і продовжують робити велику справу, бо їхньої небайдужості, досвіду, сил та енергії Українська держава потребує і зараз.

Далі Президент України зупинився на цілому ряді законодавчих і політичних рішень нинішньої влади, направлених на втілення в життя європейського курсу Української держави.

Закон про українську мову має бути на всі покоління українців

«Цей закон має бути узгоджений з європейськими моделями мовної політики з огляду на наше майбутнє членство в Євросоюзі, – зауважив Президент Петро Порошенко також зазначив, що і частка школярів, які здобувають освіту українською мовою, становить вже 91 відсоток, а частка першокласників – 95 відсотків: «Після ухвалення нового Закону «Про освіту» ви бачили і чули, який ми витримали натиск з боку сусідів. Хочу наголосити, що мовна стаття освітнього закону повністю відповідає європейським практикам, що підтвердив висновок Венеціанської комісії».

Глава держави підкреслив, що після ухвалення законів на підтримку кінематографа почало відроджуватися вітчизняне кіно, і відроджується воно саме українською мовою: «Цей ренесанс стає можливим завдяки фінансовій підтримці держави, а також завдяки талановитим митцям, режисерам, акторам, які отримали можливість для реалізації творчого потенціалу в найрізноманітніших жанрах».

«Особливі зусилля докладаємо до створення патріотичних кінострічок. Бо нам є про що знімати, є героїзм українського війська, є щирість і відкритість українських волонтерів, є, насправді, вчинки українських громадян вселенського масштабу», – сказав Петро Порошенко і повідомив, що 69 кінопроектів відповідного спрямування, які пройшли конкурсний відбір, отримають державну фінансову підтримку у 2019 році. Глава держави також зазначив, що і книжкова продукція українською мовою почала активно розвиватися. Президент особливо наголосив роль і значення єдиної державної мови: «Тому що ми єдина країна, а українська мова ще більше зміцнює дорогоцінну єдність української політичної нації. Історія вчить нас, що найбільша наша сила – у єдності. І саме вона є найефективнішою зброєю у протистоянні з ворогом».

Ми створюємо ще одне опертя української незалежності

«Томос про автокефалію – це ще один Акт проголошення незалежності України. І саме тому це так важливо. І не тільки для майбутніх чи сучасних вірних цієї церкви. Це важливо для кожного українця. Бо ми з вами ще один стовп української незалежності створюємо», – підкреслив Петро Порошенко.

Глава держави наголосив: всі розуміють, що автокефалія – це державницьке питання, це питання нашої Незалежності: «Врешті-решт, це є питання нашої національної безпеки. Саме під цим кутом слід розглядати інші аспекти гуманітарної політики, які віддаляють нас від імперії, від колоніального минулого, які зміцнюють національну ідентичність».

Петро Порошенко зазначив, що кілька років тому розпочалися переговори зі Вселенським Патріархом Варфоломієм: «Маємо результат. Його Всесвятість та Синод насамперед підтвердили незаконність анексії Київської митрополії Москвою, що була проведена ще у XVII столітті. Це було незаконно і неканонічно. Вони, як і ми, не визнають жодних претензій РПЦ на Україну.

Рішення про надання автокефалії Православній церкві України – ухвалено. Томос, грамоту, яка це підтверджує, – написано. Він підкреслив, що для українців є неприйнятним, коли у храмах відбуваються молитви за російську владу, за російських військових, які щоденно вбивають українців: «Це неможливо прийняти, і ми не приймемо!».

Реванш проросійських сил на виборах може заблокувати наш рух до Європи

Президент Петро Порошенко закликає не допустити реваншу проросійських сил в Україні, аби не дати їм шансу розвернути рух України до Євросоюзу та НАТО в зворотний бік.

«Завдяки перемозі Революції Гідності Україна зробила вирішальний крок до свого майбутнього. Високопосадовці ЄС, лідери країн-партнерів і союзників не раз наголошували, що за чотири роки Україна наблизилася до Євросоюзу більше, ніж за попередні двадцять три. На Брюссельському саміті НАТО цього року всі глави держав та урядів Альянсу, які брали слово, твердо закликали надати перспективу членства для України і Грузії. Двері Альянсу для України відчинені, – наголосив Президент і нагадав слова Миколи Хвильового, – «Геть від Москви! – Дайош Європу!».

«Геть від Москви!» – це і безвіз, який є рубіконом, остаточним «прощавай» Російській імперії та Радянському союзу. Вже стали мемом слова, які я в день запровадження безвізу виголосив у своїй промові на Європейській площі: «Прощай, немытая Россия!».

Добре ілюструє слова

«Геть від Москви!» і Угода про асоціацію з Євросоюзом.

«Геть від Москви!» – це і Томос.

«Геть від Москви!» – це і сильна українська армія.

«Геть від Москви!» – це і відмова від російського газу.

«Геть від Москви!» – це і україномовний культурний продукт.

«Геть від Москви!» – це і повернення до власної історії».

Глава держави наголосив: «Геть від Москви!» – це є моя пропозиція, яка внесена до Верховної Ради про закріплення курсу до ЄС та НАТО в Конституції України як невідворотного процесу. Бо ми розуміємо, що лише членство в Європейському Союзі та НАТО незворотно й остаточно гарантує нашу незалежність від Росії».

Водночас Президент підкреслив: «Але, на жаль, це чітко розуміють і наші вороги. Тому вони планують реванш на президентських і парламентських виборах, щоб заблокувати наш рух до Європи. А якщо пофортунить – то ще й розвернути Україну назад».

Петро Порошенко застеріг, що «навіть нетривала зупинка на нашій дорозі до Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу автоматично означала би наше повернення у сферу впливу Росії.

Запобігти такому сценарію – священний обов'язок всіх українських патріотів. Я наголошую, що я сам зроблю для цього все можливе – бо це спільна, загальноукраїнська справа. І спільна, загальноукраїнська відповідальність. Це як: «Свій до свого по своє».

Президент Петро Порошенко заявив на урочистостях з нагоди 150-річчя «Просвіти», що підпише ухвалений Верховною Радою закон про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією. Глава держави також пообіцяв, що підпише закон, згідно з яким борцям за незалежність України у XX столітті буде присвоєно статус учасників бойових дій (*що вже зроблено*. – **Ред.**).

«Звичайно, є певний символізм у припиненні, нарешті, дії Договору про так звану дружбу з Росією. Це історична подія. Як і вихід із СНД», – підкреслив Петро Порошенко і нагадав, що за останні роки в Україні проведено декомунізацію з масовим «ленінопадом» і забороною комуністичної партії, яка винна в Голодоморі, Великому терорі, денаціоналізації та багатьох інших злочинах.

«Кілька років тому, за моєї ініціативи, нарешті на державному рівні ми визнали армію УНР та УПА учасниками національно-визвольних змагань. А на днях Верховна Рада ухвалила законопроект, згідно з яким борцям за незалежність України у XX столітті присвоєно офіційний, державний статус учасників бойових дій – на рівні з тими героями, які нині боронять країну від російської агресії», – зазначив Президент,

Він вручив на сцені Львівської опери також і високі державні нагороди активним членам Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

За вагомий особистий внесок у розвиток національної культури і мистецтва, багаторічну просвітницьку діяльність та з нагоди 150-річчя заснування товариства «Просвіта» Президент України нагородив голову Товариства Павла Мовчана орденом Свободи. Цілий ряд активних просвітян з різних куточків України були відзначені орденами «За заслуги» I, II та III ступенів. А найактивніших просвітянок України було відзначено орденами княгині Ольги II та III ступенів. Письменника зі Львова Миколу Петренка було нагороджено орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня, а ряду діячів культури було присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України»

На завершення Урочистої академії відбувся захоплюючий різножанровий концерт, в якому взяли участь зіркові колективи України.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

ТЕАТРУ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ «БЕРЕГИНЯ» – 30 РОКІВ

НА КРИЛАХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ

У грудні 2018 року в столиці відбулася визначна подія: святкували 30-ліття від створення Київського академічного театру українського фольклору «Берегиня». Концертна зала Центру культури та мистецтв СБУ ледь вмістила всіх, хто прийшов вшанувати колектив з ювілеєм: відомих діячів культури, мистецтва та науки, народознавців, фольклористів, журналістів, друзів і тих, хто брав участь у ньому в різні роки. Програму підготували: режисер – Ігор Шуб, музичний керівник – Юрій Мілявський, балетмейстер – Валерій Кирилюк.

Неначе зачаровані, глядачі поринули у яскраву феєрію справжнього народного життя, яке неможливо уявити без задушевної і веселої пісні, музики, запальних танців. Артисти показали кращі фрагменти вистав та окремі номери з репертуару «Берегині». Концерт розпочався виконанням фольклорно-етнографічного ретроспективного нарису «Русалії». Присутні, ніби на машині часу, перенеслися в княжі часи Київської Русі, побачивши вживу давній весняно-літній обряд вшанування культу предків родовідної пам'яті з піснеспівами, магічними замовляннями, ритуальними танцями. Разом з чумаками помандрували Україною (вистава «Чумацький шлях»), побували на «Наддніпрянському весіллі», відчули силу, міць і звитягу наших славних козаків, погуляли на українських вечорницях. Артисти так натхненно співали й танцювали, що спокійно всидіти в кріслах було неможливо – ноги самі просились у танок! Кожен номер присутні супроводжували вигуками «Біс!» і «Браво!». Аплодували так, що аж долоням ставало боляче.

Багато теплих слів прозвучало на адресу «Берегині» та її засновника, художнього керівника і головного режисера Миколи Буравського, народного артиста України, лауреата Міжнародної премії ім. Миколи Огієнка. Заслужений працівник культури України, професор, керівник Заслуженого народного ансамблю пісні і танцю України «Дарничанка» Петро Андрійчук зазначив: «Маю честь привітати від Всеукраїнської національної музичної спілки, яка високо цінує творчість вашого колективу. Передаю також щирі поздоровлення від ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Театр «Берегиня» черпає свою наснагу з глибинних народних джерел, а потім ці фольклорні перлини з успіхом виконують Національний заслужений академічний український народний хор ім. Григорія Верьовки та Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. Павла Вірського; вони надихають на створення нових опер Євгена Станковича».

Заступник начальника департаменту культури КМДА Микола Шуляк підкреслив: «Берегиня… Це слово увібрало в себе всю спадщину українського народу. «Берегиня» – єдиний в Україні театр, де сценічними засобами реалізовуються перлини нашої духовності: звичаї, обряди, традиції. Кожний номер – це живий струмінь вічно молодого українського мистецтва».

Своє співоче віншування подарував народний чоловічий хор «Чумаки» Товариства «Знання» України, який нещодавно також відзначив тридцятиріччя. Колеги побажали ювілярам талановитих виконавців, геніальних сценаріїв і вдячних палких прихильників. Керівник фольклорного ансамблю «Кралиця», професор Іван Синельніков та заступник декана музичного факультету Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат історичних наук Валентина Синельнікова у вітальному слові наголосив: «Приємно бачити повну залу, рідні обличчя. «Берегиня» – це не просто колектив, якому віддали багато років життя. Тут ми любили, творили. За 30 років склад театру неодноразово змінювався, а починали працювати ми ще в невеликому ансамблі. Серед тих, кому «Берегиня» дала путівку в творче життя, сьогодні багато зірок. Прийміть щирі поздоровлення від Київського національного університету культури і мистецтв, адже саме «Берегиня» є місцем працевлаштування наших випускників. Сьогодні на сцені нарахувала п'ятнадцятьох». У виконанні сімейного дуету прозвучала гарна пісня.

Сценка з вистави «Наддніпрянське весілля»

Сценка з вистави «Русалії»

Ведучий концерту, заслужений артист України Володимир Голосняк за вагомий особистий внесок у розвиток національної культури і мистецтва та з нагоди 30-річчя театру вручив грамоти Міністерства культури України солістам театру: Анатолію Пахомову, Олексію Черняку, Надії Буравській, Володимиру Конягіну та Антоніні Бригінець. Від голови об'єднаної профспілки працівників театрально – видовищних підприємств Людмили Лук'янчук провідні артисти колективу також отримали подяки за багаторічну сумлінну працю і високу професійну майстерність.

Поява на вечорі президента Віктора Ющенка для усіх присутніх була несподіваною. У своєму зверненні до колективу він наголосив: «У тридцять все тільки починається! За цей час стільки зроблено! Артистам бажаю многих, благих і творчих літ. У цій залі зібралось чимало небайдужого люду. Я знаю, що нас, українців, меншість, малоросів – більше. Але кожен день нашої праці дає нам перемогу. З'являються маленькі українці, які підростуть і боротимуться за вільну Україну. Чи ми вірили, що 30 років тому, у цих стінах зали СБУ, будемо вітатись: «Слава Україні!» Здійснились пророчі слова Степана Бандери: «І прийде час, коли один скаже «Слава Україні!», а мільйони відповідатимуть: «Героям слава!». З нагоди ювілею Віктор Андрійович подарував театру «Берегиня» зі своєї колекції старовинні обрус і поліський та слобожанський рушники.

З ЧОГО ВСЕ ПОЧИНАЛОСЯ

А почалася історія унікального колективу 1988 року, коли з ініціативи групи фольклористів під керівництвом хормейстера Миколи Буравського, за підтримки спілок письменників і композиторів України, Інституту фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР був створений перший в Україні Київський театр українського фольклору «Берегиня» (2008 року йому присвоїли звання «академічний»). На сьогодні – це єдиний в Україні професійний колектив, який займається вивченням та пропагандою автентичного фольклору нашого народу і відтворює втрачені традиційні та історичні цінності: обряди, звичаї, ритуали, як важливі пласти духовної культури нації. Перед «Берегинею» і його керівником постало надзвичайно складне й відповідальне завдання: засобами сценічного мистецтва якомога точніше відтворити народну пісню, танець, звичай, фрагмент святкового дійства; при цьому найтісніше наблизитися до правдивого життя і водночас не сфальшивити, а дати зрозуміти й відчути глибину та мудрість давніх і сучасних українців, їхнього духу, мови, характеру, поведінки. Орієнтиром цього є використання маловідомого фольклорного матеріалу, записаного у різних регіонах, найперше, – на теренах Центральної України, де ще культивується не стилізована, а природна побутова манера співу, максимально наближена до автентичної.

Кожна програма колективу – справжня скарбниця мудрості й краси, яка складається з відроджених народних перлин: різдвяних, великодніх, купальських, обжинкових, весільних звичаїв; унікальних записів петрівчаних, русальних, чумацьких, козацьких пісень; оригінальних епічних творів – дум, балад, історичних композицій. У кожному концерті дивує самобутнє звучання давно забутих українських народних інструментів: кози, козобасу, сурми, бугая, гудка, тулумбаса тощо. Зачаровують барвисті сценічні костюми, виготовлені за стародавніми ескізами із тканин, схожих на старовинні.

Від фольклорних мініатюр до великих етнографічних полотен – на зразок весільної вистави і вечорниць, від жартівливих сценок, сповнених непідробного здорового гумору, – до драматичної вокально – літературної композиції з творів Великого Кобзаря і трагічних подій на Майдані – у всіх цих постановках – високе мистецтво й результат пошуку дослідників – науковців, музикантів, акторів, співаків, народних майстрів та ін. Це: «Животоки», «Український Вертеп», «Щедрий Вечір, Святий Вечір», «Веснянки», «Купальські вогні», «Женчики», «Славні козаки – запорожці», «Любітеся, брати мої», «Гайдамаки», «Я – твоя доля» (за творами Лесі Українки), «Чумацький шлях», «Русалії», та інші. За три десятиліття існування «Берегині» створено й втілено понад 20 повнометражних тематичних програм; в манері народного багатоголосся артисти оволоділи специфікою виконання старовинних кантів і псалмів XVI–XVII ст., а ще познайомили публіку в хоровому і ансамблевому виконанні із забутим жанром українського романсу. Особливе місце в репертуарі колективу посідають тема духовності, актуальні патріотичні композиції, присвячені Героям Небесної сотні, боротьбі за волю, за рідну землю, заповітам Тараса Шевченка і їх здійсненню нащадками.

Коли виступає «Берегиня», забуваєш, що дійство відбувається на сцені, – настільки природно й майстерно передають артисти справжню атмосферу сільського побуту, колоритного традиційного обряду. А найголовніше – кожний номер у виконанні колективу – це не архаїчний зразок, якому, на думку багатьох ревнителів стилізованого фольклору місце лише у музеях під відкритим небом.

УКРАЇНСЬКИЙ ФОЛЬКЛОР МАНДРУЄ СВІТОМ

Всюди, де гастролював театр: у Польщі, Німеччині, Греції, Болгарії, Югославії, Голландії, Словаччині, Угорщині, Болгарії, Іспанії, Монако, Австрії, Італії, Франції, Туреччині, Єгипті, Швейцарії, Румунії, Туркменістані, Ізраїлі, ПАР, Північній Кореї, Японії та ін. (колектив побував у понад 30 країнах), – він завжди перемагав у творчих змаганнях і відзначався найвищими нагородами. Зокрема, головним кубком Міжнародного конкурсу у Пхеньяні (КНДР), лауреатськими дипломами у двох номінаціях на Міжнародному фольклорному конкурсі в Москві (2005) та ін. Наведу лише кілька прикладів з творчої біографії талановитого колективу. На Міжнародному фестивалі-конкурсі у м. Руденпорт (Південно-Африканська республіка), де змагалося 1800 учасників з 42 країн світу, українці вибороли шість золотих сертифікатів, а це – п'ять перших і одне друге місце у різних номінаціях фольклору. Чим же вразили високоповажне журі та глядачів переповнених залів на далекому континенті посланці України? А тим, що виступи «Берегині» були для них, як писали місцеві газети, «справжнім відкриттям нового світу і в ньому незнаного вогнища культури з прадавніми тисячолітніми традиціями».

З численних поїздок «Берегині» Україною та за її межі – у краї близькі й далекі – особливо запам'яталася участь у Міжнародному фестивалі «Октоберфест – 1998», куди театр був запрошений по лінії міст – побратимів, і де вперше офіційно представляв Україну в Баварії. Для десятків тисяч присутніх на святі – адже концерти проходили у величезних залах, найбільшому в Європі цирку «Кроне», на майданах і вулицях міста, – знайомство з самобутнім мистецтвом «Берегині» було також і знайомством з нашою країною. На жаль, численні мандрівні групи з України, які тут часто виступають, як правило, виконують псевдофольклорні твори, спотворюючи народні традиції, завдають шкоди іміджу національної культури.

Зворушили зустрічі киян із земляками, які давно залишили рідну землю, з їхніми дітьми і онуками, зокрема, професором Вільного українського університету в Мюнхені паном Володимиром Ленником. Незабутніми були відвідини міського цвинтаря у цьому місті, де поховано чимало наших співвітчизників, серед них вояки УПА. Артисти вклонилися могилам Степана Бандери, його доньки Наталії, багатолітнього Голови Проводу ОУН Ярослава Стецька. Коли співали «Отче наш» і «Ще не вмерла Україна», кожний думав: «Ті, хто знайшов вічний спокій у чужій землі, під чужим небом, недаремно боролися і поклали голови за волю України, свого народу. Україна була, є й буде завжди. І «Берегиня» стоїть на сторожі її правічних духовних цінностей».

МОЯ ДРУЖБА З ТЕАТРОМ «БЕРЕГИНЯ»

Гортаю сторінки власного життєпису, і з глибин пам'яті виринають події, під час яких відбулося знайомство з «Берегинею» і де пересікалися наші творчі шляхи. Найперше, це участь «Берегині» у мистецькому добродійному заході «Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на здоров'я» з фрагментом святкування Андрія – Калити у Республіканському палаці профспілок України «Жовтневий» у січні 1989 року. Тоді театр одним з перших показав обряди не тільки у Музеї архітектури і побуту в Пироговому, а й познайомив з ними широкий загал на престижних сценах у центрі столиці. Під егідою Товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, в рамках проекту «Відроджені народні звичаї, традиції, свята, обряди», включно до двотисячного року, за участю «Берегині» відбувалися

народознавчі вечори: «Наддніпрянське весілля» (жовтень 1996), «Радуйся, земле, Коляда їде» (січень 1998), «Благослови, мати, Весну закликати» (березень 1998), «Не я б'ю, верба б'є» (квітень 2000) – разом з дитячою студією «Берегинька») та ін.

З радістю згадую у далекі 90-ті роки культурно-мистецькі заходи, до організації яких я була причетна: народну містерію «Купальські вогні на озері Тельбін» (район Березняки у Києві); виступ «Берегині» у День Незалежності на Співочому Полі (режисер – постановник Борис Шарварко), – тоді Микола Буравський запропонував нову концепцію відзначення державних урочистостей: не у концертному форматі, як це проводилося впродовж багатьох років, а на основі народних та історичних традицій. Під час святкування Дня Києва на Майдані Незалежності «Берегиня» була цементуючою основою інтернаціонального весілля «У колі друзів» за участю гостей з Ізраїлю та художніх колективів національних меншин, які живуть в Україні (постановник Сергій Архипчук). А яке захоплення викликав виступ театру на Першому міжнародному фестивалі українського фольклору «Берегиня» в Луцьку в 1991 році! Добірна програма з козацьких, історичних, патріотичних пісень, виконана у фіналі грандіозного концерту на сцені Волинського обласного музично – драматичного театру імені Тараса Шевченка спільно з вітчизняними та зарубіжними колективами української діаспори (диригент Микола Буравський) – видовище неповторне і незабутнє!

А ще я дуже вдячна особисто Миколі Олександровичу, який дозволив провести мій ювілейний вечір безпосередньо у приміщенні театру за участю «Берегині», а також шановним Надії Федорівні Буравський, заслуженій артистці України, її дочці Марині Корогоді – керівникам дитячого гурту «Берегинька», за чудове театралізоване привітання.

Здається, що я знаю Миколу Буравського якщо не все своє творче, то точно півжиття. Бо для мене діяльність цієї талановитої людини – зразок самовідданої праці на благо української культури, це справжній промінь світла у темному царстві непрофесіоналізму, байдужості, бюрократизму щодо народного мистецтва, це школа майстерності і любові до традиційної культури. Я захоплююся його невичерпною фантазією, глибокими знаннями, досконалими виставами, які не дають забути українцям про своє коріння, його активною громадянською позицією і просвітницькою діяльністю, а головне – подвижницькою роботою над шліфуванням виконавської майстерності акторів і співаків, підвищенням мистецького рівня творчих кадрів, деякі з яких вже мають свої фольклорні колективи. Пишаюся успіхами «Берегині», радію, що доля подарувала мені таких прекрасних друзів. Я вдячна Миколі Буравському за взаєморозуміння і за довголітню співпрацю. Від душі бажаю колективу та його невтомному художньому керівникові, щоб вистачило духу і міцного здоров'я для довголітньої праці в ім'я народу. А ще – здійснити накреслені плани і творчі задуми, адже держава тримається не тільки на економіці та армії, а й на культурі! Многая літа Вам, пане Миколо! Многая і благії літа, «Берегине»! Творіть і процвітайте во славу нашої неньки – України!

Ольга РУТКОВСЬКА.
Світлини Вікторії Рутковської

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

«МЕНІ ХОЧЕТЬСЯ ДИВУВАТИ ЛЮДЕЙ І ДИВУВАТИ СЕБЕ...»

Зустріч з відомим українським художником Іваном Марчуком у світлиці МГО «Волинське Братство»

Антоніна РЄПА дарує ляльку-мотанку Іванові МАРЧУКУ

Є постаті, без яких наше життя виглядало би сірим, сповненим печалі і смутку. Вони перетворюють буденність на свято, на театр, на сцену, а у своїх творах показують сокровенні глибини буття, відкривають його таємниці, змушують глядача замислитись, по-іншому подивитись на світ, що нас оточує. До таких непересічних особистостей належить видатний український художник сучасності, лауреат Національної премії ім. Т.Г. Шевченка Іван Марчук. За версією британської газети «The Daily Telegraph» він належить до сотні геніїв людства, які створюють багатовимірний образ сучасного світу і, випереджаючи час, визначають напрямки і перспективи розвитку постіндустріальної цивілізації.

13 грудня 2018 року, на запрошення Голови МГО «Волинське братство» Сергія Шевчука, художник завітав до нас у гості. На зустріч з ним прийшли члени об'єднання, жінки клубу «Волинянка», а також журналісти, культурні діячі, політики – всі ті, хто любить і шанує творчість митця. Ми неодноразово відвідували його виставки, знайомі з ним особисто і були раді побачити і поспілкуватися вже у нашій Світлиці.

Іван Марчук. Народились. Виросли. Пішли.

Іван Марчук сказав, що вважає себе волинянином. Народився він 12 травня 1936 року в селі Москалівка (ґміна Білозірка Кременецького повіту Волинського воєводства, Польська республіка), нині село Лановецького району Тернопільської області, в родині відомого на всю округу ткача. По закінченні семирічної школи вступив до Львівського училища прикладного мистецтва імені Івана Труша на відділ декоративного розпису. Після служби в армії продовжував навчання на відділі кераміки Львівського інституту прикладного та декоративного мистецтва.

1965 року віднайшов свій авторський стиль у живописі, що не вписувався в шаблони соцреалізму. За це потрапив під утиски і переслідування з боку органів КДБ.

До 1988 року Спілка художників офіційно не визнавала творчість Івана Марчука, хоча на той час він вже мав понад 15 експозицій у різних містах колишнього СРСР (перші – в 1979 і 1980 рр. у Москві). У 1979 році його роботи були представлені на першій виставці українських художників-нонконформістів, організованій молодими представниками української діаспори у Парижі (Франція), Мюнхені (Німеччина), Нью-Йорку (США), Лондоні (Велика Британія), де на своєрідний стиль картин Івана Марчука звернув увагу Роланд Пенроуз, авторитетний мистецтвознавець й особистий біограф Пабло Пікассо. Лише 1988 року Івана Марчука прийняли в члени Спілки художників України.

Про себе Іван Степанович розповів: «Я в усьому хотів бути першим. Умів малювати все і вся. Як художник, дуже ненаситний, одержимий, ніколи не зупиняюся на чомусь одному. Уже в інституті собі сказав: «Я хочу бути ненормальним художником. З мене просто виливалося щось, прорвало шлюзи, і коли у мене вже зібралася купа тих рисунків, я почав замислюватися над тим, що ж я роблю і як це можна назвати. Придумав: «Голос моєї душі». Оце «Голос моєї душі», як дерево, що має стовбур, став основою, стрижнем. Пейзаж був першою гілочкою на тому стовбурі. Дерево росло… Пестило вже другий пагін – «Цвітіння». Цілий розділ, здебільшого квіти, реальні й вигадані. Але цього мені було мало. Розпочав цикл, назвав його пізніше – «Кольорові прелюдії». Ритм, колір, гармонія, форма. Роботи, абсолютно несхожі на попередні. Кожна гілка – інший «марчучок». В мене є вже дванадцять «марчучків».

За стилістикою, технікою виконання, колористичним вирішенням, тематикою картини систематизуються в цикли: «Голос моєї Душі», «Пейзаж», «Цвітіння», «Кольорові прелюдії», «Портрет», «Нові експресії», «Натюрморт», «Біла планета І», «Біла планета ІІ», «Виходять мрії з берегів», «Погляд у Безмежність». Завершеною серією в циклі «Голос моєї Душі» є «Шевченкіана» із 42 картин (1982–1984), за яку був відзначений Національною премією України імені Тараса Шевченка (1997).

Іван Марчук є засновником нових стилів у мистецтві, зокрема «пльонтанізму» (таку назву митець жартома дав своєму стилю – від слів «плести», «пльонтати» (діал.): картини ніби створені з клубочків чудернацьких ниток. Авторська техніка передачі зображення – нанесення фарби тонкими кольоровими лініями, їх переплетення під різними кутами, чим досягається ефект об'ємності й світіння.

Художник мав понад 150 персональних і близько 50 колективних виставок в Україні та за кордоном. «У моєму доробку близько 5 тисяч робіт, і вони розійшлися по всіх п'яти континентах, тільки в Антарктиді їх немає», – жартує Іван Марчук. І додає: «Тільки тоді живеш, коли рухаєшся. Мені хочеться дивувати людей і дивувати себе».

У 1989–2001 рр. він мешкав у Австралії, Канаді й США. 11 вересня 1991 року під час теракту був у Нью-Йорку. «В уяві пронеслися «Останній день Помпеї», Хіросіма і Нагасакі, коли бачив, як падали будинки», – згадує Іван Марчук ті трагічні події. Того ж року повернувся в Україну.

Свою цікаву, захоплюючу розповідь художник супроводжував віршами друга-тернополянина Ярослава Павуляка (1948–2010), українського поета-шістдесятника. Деякі з творів, які емоційно і натхненно читав Іван Марчук, присвячені були саме йому. Митець презентував нам проілюстровану ним поетичну збірочку «Сон як сон». «Мої картини і його вірші – співзвучні, – зазначив про творчість поета Іван Марчук. – Славко – «мій» поет. Він створював словесні картини. Його збірка лежить у мене на столі, як своєрідна Біблія. Він – мій улюблений поет, другий після Шевченка для мене».

Олена Гнатівна Лобчук, членкиня клубу «Волинянка», згадала про найбільшу виставку митця, яка зайняла чотири поверхи Українського дому (2005 р.). Особливо зворушили її картини, де художник зобразив український пейзаж, сільські хатинки: «Я їх так люблю! Я захопилася і тепер збираю зображення хатинок. Дякую Вам за Вашу творчість!». На це Іван Марчук відповів: «Є в мене картина: «Народились. Виросли. Пішли». На ній реалістично зображена облуплена хатина села Халеп'є на Київщині із заржавілим дахом, похиленим тином, у якій колись жили люди. Плакали в Польщі, плакали в Литві, плакали в Німеччині, тому що вийшли всі з тієї хати. Вилетіли пташечки, полетіли у світи, а хату не можна забути…». А я, під величезним враженням від творів митця, у книгу відгуків тоді написала такі рядки:

О, пане Іване! Якими словами
Захоплення Вами мені передати?
Всі барви Едему у творах-поемах,
Метафори, теми – без ліку і дати.

Палітра співає, радіє, страждає,
Сумує, ридає, п'янить, надихає.
Із бруду, проміння, вітрів шепотіння,
Тривкого терпіння зростає наснага.

Мелодія ллється, дзвенить і сміється,
Вібрує, плететься. Що є рівновага?
О, пане Іване! Навколішки стану
Перед образами, написані Вами!

«А яка музика Вас захоплює?» – запитав майстра Сергій Володимирович. На що Іван Марчук відповів: «Я не дуже музикальний. Картини – моя музика. В мене є цикл картин «Кольорові прелюдії». На цих картинах тонке відчуття міри у варіюванні кольорів і геометричними формами яскраво матеріалізується в гармонійних мажорних композиціях.

Галина Оксюк, волинянка, захоплена творчістю художника, згадала про знакову виставку в Мистецькому Арсеналі на початку 2018 року, на якій вона побувала разом з родиною. «Я й досі перебуваю під враженням від Ваших картин! Яка різноманітна палітра стилю, колористики, почерку, тематики!», і побажала, щоб у житті, у творчості завжди переважали яскраві оптимістичні кольори.

Михайло Сорока, член Ради Братства, голова Київської обласної організації НСЖУ, у своєму слові наголосив: «Це – прекрасне завершення року. Зустріч, на яку так чекало Волинське земляцтво, відбулася. Ваші твори, Іване Степановичу, служать піднесенню нашої духовності. Хай вам ще довго буде стелитися щаслива творча життєва дорога!».

На згадку про зустріч наша майстриня з Клубу Антоніна Рєпа подарувала Іванові Марчуку, як оберіг, ляльку-мотанку у волинському строї, зроблену для нього власноруч.

Зворушений увагою, натхненний любов'ю, особливо жіночої частини, Митець подякував за теплий прийом і подарував для бібліотечки Братства власні каталоги, а присутнім – репродукції своїх картин з автографами і висловив надію на нову зустріч.

Вікторія РУТКОВСЬКА.
Світлина Георгія Лук'янчука

ВИСТАВКА

100-ЛІТТЯ СВІТОВОГО ТРІУМФУ «ЩЕДРИКА»

Відкриття експозиції «Світовий тріумф «Щедрика» – 100 років культурної дипломатії України» було приурочене до 100-річчя ухвалення Закону УНР про культурну промоцію України.

15 січня 2019 року у кулуарах другого поверху сесійного будинку Верховної Ради України відбулося відкриття виставки архівних документів «Світовий тріумф «Щедрика» – 100 років культурної дипломатії України». Захід приурочений до 100-річчя ухвалення Закону УНР про перший проект культурної дипломатії – європейські гастролі Української Республіканської Капели і закордонної промоції «Щедрика» (ухвалений Радою Народних Міністрів УНР від 24 січня 1919 року).

Виставка до 100-річчя культурної дипломатії України функціонує у Верховній Раді. Відкрив виставку спікер українського парламенту Андрій Парубій: «Українська Республіканська капела започаткувала шлях культурної дипломатії. Коли дипломатія УНР не змогла розв'язати нагальних питань, які стояли перед Українською державою, то власне культурна дипломатія досягала успіхів. На Паризькій мирній конференції не вдалося відстояти цілі України. Але Українська капела, яка поїхала великим туром у Європу, а потім у Південну і Північну Америку, відкрила для всього світу українську культуру, українське мистецтво, і для багатьох – саму Україну».

Виступ на відкритті виставки спікера українського парламенту Андрія ПАРУБІЯ

Слово на відкритті мали народні депутати: голова комітету закордонних справ України Ганна Гопко та Ірина Подоляк, перша заступниця голови комітету з питань культури і духовності України. Виступаючи, Ганна Гопко підкреслила: «Дуже важливо, що сьогодні у парламенті кожен має можливість побачити ці експонати, відчути атмосферу «Щедрика», і як через нього світ довідувався правду. Якщо ми уявимо сьогодні Київ у січні 1919 р., то до влади тільки що прийшла Директорія, і одне з перших рішень, які ухвалює Симон Петлюра, це якраз створення капели під керівництвом Олександра Кошиця і Кирила Стеценка. Тоді Україна як держава відбувалась на різних фронтах. Важливо було зберегти державу, але також не менш важливим те, щоб культурна дипломатія, а не російська більшовицька пропаганда відкривала світу правду про культуру України».

Ірина Подоляк, в свою чергу, оцінила й заслуги авторського колективу, який підготував цю дуже актуальну і повчальну для

Тіна ПЕРЕСУНЬКО

сучасних державотворців виставку: «Ми на цій виставці бачимо результат щоденної копіткої роботи авторського колективу, який працював і над розвідкою, і над організацією цієї виставки. Ми покладаємо великі надії на мову культури і мистецтва, яка буде головною і єдиною, сподіваємося, для нашого просування у майбутньому. Тому що безсумнівно, «Щедрик» є нашим надбанням, і ми до кінця не використали того потенціалу, що був створений капелою Кошиця 100 років тому. Нам є що показувати світові сьогодні, опираючись на те, що було зроблено нашими попередниками».

Вела презентацію авторка унікального проекту культуролог Тіна Пересунько. На стендах виставки уперше оприлюднюються документи з історії світового тріумфального турне Української Республіканської Капели під керівництвом диригента Олександра Кошиця та під патронатом Голови Директорії УНР Симона Петлюри (1919–1924 рр.). Саме завдяки цим державним гастролям світ уперше почув «Щедрика» Миколи Леонтовича, а українська музична культура і державний престиж УНР здобули позитивний резонанс у 17 країнах світу (Чехословаччина, Австрія, Швейцарія, Франція, Бельгія, Нідерланди, Німеччина, Польща, Іспанія, США, Канада, Мексика, Аргентина, Уругвай, Бразилія, Куба). Матеріали проекту підтверджують політичний характер закордонної місії «Щедрика» – успішної акції Симона Петлюри в галузі культурної дипломатії, спрямованої на протидію російській пропаганді та промоцію державного престижу України в світі 100 років тому.

На виставці представлені копії документів з фондів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України:

– Закон УНР, постанови про державне фінансування, документи МЗС тощо;

– переклади «Щедрика» французькою, англійською та фламандською мовами, опубліковані у закордонній пресі;

– жовто-сині афіші закордонних концертів українського хору в найпрестижніших концертних залах світу (королівський театр Ла Монне (Брюссель), театр Єлисейських полів (Париж), королівський театр Квінс Хол (Лондон), Карнегі-Хол (Нью-Йорк);

– відгуки з високою оцінкою української культури і державного престижу УНР від світової преси, монарших осіб (королева Бельгії Єлизавета), міністрів (міністр освіти Мексики Хосе Васконселос), академіків, визначних музичних критиків і культурних діячів (директор Музичної академії Відня Фердинанд Льове).

Виставку підготовлено за підтримки Комітету з питань культури і духовності, в межах науково-просвітницького проекту «Джерелознавчі студії з історії культурної дипломатії України: Світовий тріумф «Щедрика» – 100 років культурної дипломатії України», реалізованого Українським центром культурних досліджень у партнерстві з Центральним державним архівом вищих органів влади та управління України за підтримки Українського культурного фонду.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

НОВІ ВИДАННЯ

НА ПОЧАТКУ БУЛО СЛОВО...

Так називалась книга отця Валерія Сиротюка, священика Греко-Католицької церкви в місті Чернівцях.

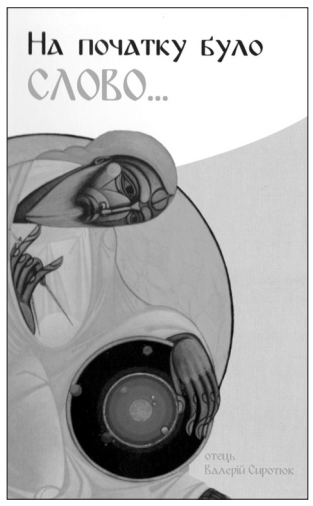

«На початку було слово...» – це збірка поезій, пісень та легенд. Написана вона в такому своєрідному звучанні – перш за все, на релігійну тематику. І в іншому випадку – це легенди жартівливого характеру, взяті з самого життя. Одне слово, отець Валерій доніс до читача свій біль і тривогу, а разом з тим і радість життя, яке подарував нам Господь. Бо до кого, як не нашого Господа, ми звертаємося в часи потреби нашої, а ще більше, чогось наболілого, та ще гірше, особливо вже нужденного. Але пам'ятаймо за нашого Бога щоразу, щоденно при різних обставинах нашого життя, а не лише тоді, коли потребуємо його в гострій потребі. На це наголошує нас автор даної книги.

«Хочу жити
Щоб творити
Не грати ролі –
Собою бути...
Чи можна правду
Ось цю збагнути?»

У своїх молитвах, таких чудових богослужіннях, проповідях отця Валерія ми знаходимо відповіді на всі запитання. А ще вони в щирих каяттях нас, грішних, на сповіді перед священиком.

Валерій Сиротюк – священик, поет і композитор, ліцензований магістр теології. Нагороджений багатьма дипломами і грамотами під час різних конкурсів, фестивалів, особливо, церковних. Він перший із священиків став лауреатом Всеукраїнського радіофестивалю «Пісня року» за вірші та музику до пісні «О, Всехвальна» (1998 р.). Цю пісню виконав дует «Писанка» – Оксана Савчук та Іван Кавацюк. 1999 року, як автор слів та музики пісні «Киріє Елейсон», отець Валерій став лауреатом першої премії головного українського державного фестивалю «Пісенний вернісаж – 99». Він написав понад 50 пісень на духовну тематику. Також отець Валерій є автором сценарію документального фільму «Буковинська проща», музичних фільмів «Моя родино християнська», «Радуйся, Маріє», «Музична пропо-відь», «Мала поема великого життя, «Ні – абортам». 2006 року отець Валерій Сиротюк широко презентує мультимедійний проект – співочу книжку «Киріє Елейсон» (книга + аудіо-диск). Вибрані твори увійшли до дитячого шкільного видання «Глогорожечка», «Поетичної Червоної книги України». А також на його рахунку є багато – багато інших цікавих робіт – поезій, пісень. Адже пісні «О, Всехвальна», «Біла – біла зимонько», «Буковинське весіллє» та багато інших стали відомі майже всім чернівчанам та й по всій Україні.

А ще в нашого отця Валерія чудовий голос, тому всі богослужіння за його участі відбуваються так легко, так цікаво, що, здається, ми самі линемо подумки до самих небес.

Отець Валерій належить до тих панотців, які завжди з нами на всіх патріотичних заходах. А що вже й казати, коли пошановують героїв. Ми щиро вдячні йому за це. Бо й знаємо, що священик не шкодує свого часу, сил, аби віддати належну увагу, чи й останню шану тому, хто її потребує. Це воістину по-християнськи, і по-Божому.

Відбувся Святвечір, тривають свята Різдва Христового, і так хочеться вдосталь нащедруватись, наколядуватись. Це наші чудові українські колядки, наші традиції, які ми особливо любимо. І будемо віддавати славу й хвалу нашому новородженому Ісусикові за його любов до нас усіх, за його допомогу нам в усьому.

Христос рождається! Славіте його!

М. КИСИЛЬОВА

ВІТАЄМО!

ЇЇ КНИГУ ВИЗНАНО НАЙКРАЩОЮ

У Чернівці нещодавно надійшла дуже приємна звістка про те, що книга нашої письменниці Віри Микитівни Китайгородської «Обличчям до стіни» визнана найкращою в Україні за версією Держтелерадіокомпанії.

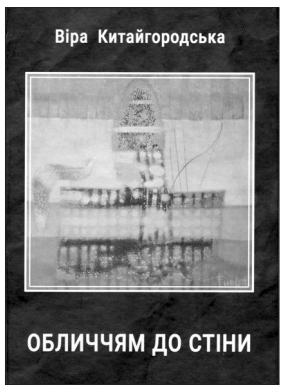

Вшанування відбувалося в Києві, в Українському Народному Домі. Відзнаку Вірі Китайгородській вручав віце-прем'єр України В'ячеслав Кириленко. Крім того, авторка відзначеної книги висунута Національною спілкою письменників України на здобуття премії імені Тараса Шевченка.

Містяни, всі, хто знає Віру Микитівну, щиро радіють з цього приводу, бо, крім її творчих успіхів, знають її, як людину скромну і високопорядну.

Віра Китайгородська видала ще не менш цікаві твори. Це «Виноградна колиска», «Сонце вночі», «Декаданс», «Ловіння вітру», «Сім вінків сонетів» та інші. Вона нагороджена відзнакою «Золоте перо України». Є заслуженим працівником культури та займає посаду начальника управління культури Чернівецької обласної держадміністрації.

Ми будемо чекати нових творів Віри Микитівни Китайгородської та зичимо їй ще більших успіхів на ниві розбудови нашої України.

М. КИСИЛЬОВА

ВТРАТА

ПРОСТИ І ПРОЩАВАЙ

Конгрес Українських Націоналістів у глибокому смутку повідомляє, що 19 січня 2019 року, у Львові, на 99-у році життя, відійшов у засвіти провідний діяч Організації Українських Націоналістів, в' язень нацистських концтаборів, один із засновників Конгресу Українських Націоналістів, соратник першої Голови Конгресу Слави Стецько наш друг і побратим ОМЕЛЯН КОВАЛЬ.

Перед світлою пам'яттю новопреставленого схиляємо у жалобі голови та нагадуємо фрагменти його величної та жертовної дороги життя, до останку присвяченого визвольній боротьбі української нації за свободу, за створення на її етнічних землях Української Самостійної Соборної Держави.

Омелян Коваль – учасник національно-визвольної боротьби проти німецьких та комуно-більшовицьких окупантів за державну незалежність України 1941–1991 років, в'язень нацистського табору Аушвіц, багатолітній голова Українського Допомогового Комітету в Бельгії, президент Європейського конгресу українців, Голова світової управи Спілки Української Молоді, член Українського Державного Правління під головуванням Ярослава Стецька, соратник та друг Степана Бандери, Степана Ленкавського, Ярослава Стецька і Слави Стецько та інших відомих українських громадсько-політичних діячів. Після здобуття державної незалежності України п. Омелян Коваль з дружиною Іванною Куропась, перебуваючи в статусі політичних втікачів під егідою Організації Об'єднаних Націй, вперше отримали громадянство України і повернулися на постійне проживання до Львова.

Омелян Коваль народився 24 лютого 1920 року в селі Рахиня Долинського району Івано-Франківської області. До національно-визвольних змагань долучився ще в юності У перші дні липня 1941 року, в місті Долина на Івано-Франківщині, Омелян Коваль проголошував Акт відновлення Української держави, ухвалений Народними Зборами 30 червня у Львові. Після цього ув'язнений гестапо, перебував у тюрмі «на Лонцького» у Львові, а згодом – у в'язниці Монтелюпіх у Кракові. Нацисти запроторили його до концтабору Аушвіц, де він перебував разом із братами Степана Бандери – Василем і Олександром та Петром Мірчуком. Після визволення, перебуваючи в еміграції, Омелян Коваль понад 20 років був Головою Центральної Управи Спілки Української Молоді, видавав і був головним редактором журналів для дітей та молоді «Крилаті» та «Авангард», річні підшивки яких є справжніми енциклопедіями з виховання молодого покоління. Під керівництвом Омеляна Коваля через Спілку Української Молоді пройшли виховання тисячі молодих українців, які мешкали за кордоном. Авторитетний громадський діяч, він належав до Ради директорів Світового Конгресу Українців, був одним із президентів Європейського Конгресу Українців. Від 1955-го до 1961 року працював на посаді Генерального секретаря Світового Інтеркомітету Допомоги біженцям Центральної та Східної Європи. Згодом став головою цієї організації (1961–1991 рр.)

Після проголошення незалежної Української Держави Омелян Коваль активно долучився до її суспільно-громадського та політичного життя. Був ініціатором створення Всеукраїнського педагогічного товариства імені Григорія Ващенка, яке сприяло реформуванню освіти України на українських національних культурних та духовних традиціях. Омелян Коваль організував збір коштів на багатотомне видання праць видатного українського педагога Григорія Ващенка. За сприяння О.Коваля видана багатотисячним накладом його основна, фундаментальна праця – «Виховний ідеал», яка поширена в усіх навчальних закладів України від середньої школи до вузу. Він активно підтримував Голову товариства, професора Анатолія Погрібного, як його заступник, вів декілька напрямків діяльності Педагогічного товариства, зокрема, міжнародну діяльність.

Як один із найближчих соратників Голови ОУН Слави Стецько, з 1991 року брав активну участь у створенні та роботі Конгресу Українських Націоналістів, зокрема, брав активну участь у написанні проекту Конституції України, який презентував Конгрес Українських Націоналістів у січні 1995 року як перший цілісний проект основного Закону України, високо оцінений провідними юристами.

З 1997 року Омелян Коваль – громадянин України. Його подвижництво високо оцінила Українська держава, нагородивши орденом Свободи. До останньої хвилини життя, до останнього подиху він жив Україною, про що ми, його побратими, ніколи не забудемо.

Прощаючись з другом Омеляном навіки, кажемо: «Прости і прощавай». Висловлюємо глибокі співчуття його родині – двом синам і двом дочкам. Молимо Всевишнього, аби оселив його душу там, де праведні спочивають.

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

***P.S.** 23 січня 2019 року у Львові в соборі Святого Юра відбулося прощання з Омеляном Ковалем. Поховали його на Полі почесних поховань Личаківського цвинтаря.*

ДО 100-РІЧЧЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

З 1919 РОКУ – РАЗОМ, З ВЛАСНОЇ ВОЛІ!

17 січня, в будинку, де сто років тому засідала Центральна Рада, а зараз міститься Музей Української революції 1917–1921 років, Український Інститут національної пам'яті презентував свої нові проекти, присвячені 100-літтю Акта Злуки.

Тарас КОМПАНІЧЕНКО і Володимир В'ЯТРОВИЧ

Відкриваючи захід, голова УІНП Володимир В'ятрович наголосив: «22 січня Україна відзначає столітній ювілей Акта Злуки під гаслом «Разом з власної волі з 1919 року». Об'єднання українських земель відбулося з ініціативи і власної волі українців, а не було накинуто насильно зовнішніми чинниками. Акт Злуки 1919 року заперечує тези сучасної російської пропаганди про те, що єдність України – результат політики Леніна чи Сталіна».

Насамперед В.В'ятрович презентував ілюстровані настінні календарі «Військова еліта Української революції 1917–1921 років» на 2019 рік, які УІНП підготував на основі однойменної серії арт-плакатів. Календар містить 12 зображень легендарних старшин, які стояли біля витоків створення української армії. До серії увійшли: Євген Коновалець, Петро Болбочан, Олександр Удовиченко, Дмитро Вітовський, Петро Франко, Всеволод Петрів, Михайло Омелянович-Павленко, Олекса Алмазів, Михайло Білинський, Василь Тютюнник, Марко Безручко та Христина Сушко. Про кожного з них є біографічна довідка, розповідь про їхню участь у важливих військових операціях, досягнення тощо.

Головний спеціаліст сектору методичної роботи УІНП Олена Охрімчук презентувала гру для мобільних пристроїв «Сто років боротьби. Українська революція», яка створена на основі настільної гри. «Це можливість в ігровій формі згадати бурхливі події в Україні 1917–1921 років, – зазначила Олена Охрімчук. – Наша цільова аудиторія – старшокласники, освітни, всі, хто цікавиться історією. Гра допоможе школярам засвоїти історичну інформацію про Українську революцію, сприятиме популяризації її героїв та учасників, хроніки подій».

Відкриття меморіального барельєфу Голові Директорії УНР, Головному Отаману Військ і Флоту УНР Симону Петлюрі в Києві, заплановане на 21 січня, проанонсував начальник Відділу обліку та збереження місць пам'яті УІНП Павло Подобєд. Він, зокрема, наголосив, що відкриття меморіального барельєфу є лише початком вшанування Головного Отамана в українській столиці. «Очікуємо, – сказав він, – що до завершення столітнього ювілею Української революції у Києві постане повноцінний і якісний монумент Симону Петлюрі, як того й заслуговує один із творців української державності».

Останній презентований спільний проект УІНП, Тараса Компаніченка та гурту «Хорея Козацька» під назвою «Пісні Української Революції», присвячений 100-літтю Соборності, мав особливий резонанс. До аудіо-альбому увійшли пісні, написані в добу 1917–1921 років. Автори більшості цих пісень – класики української літератури, зокрема, Олександр Олесь, Грицько Чупринка, Микола Вороний, Христя Алчевська та ін. Композитори – Кирило Стеценко, Микола Леонтович, Яків Степовий, Олександр Кошиць, Павло Синиця, Костянтин Богуславський, Левко Ревуцький. Запит на аудіо-альбом – величезний ще й у зв'язку з неймовірною популярністю і в Києві, й по всій Україні виконавців – гурту «Хорея козацька» та його лідера, неперевершеного музиканта, кобзаря Тараса Компаніченка.

Закінчення на 16-й стор.

ДУМКИ З ПРИВОДУ

Чи переможе Давид Голіафа?

Про користь давніх пасквілів

(19.01.1912. р. народився Ярослав Стецько, прем'єр Державного Правління, президент АБН, голова Проводу ОУН-Б)

Декілька днів тому Таня Пилипчук у Літмузеї передала з діаспорної посилки для майбутнього музею подружжя Ярослава і Слави Стецько брошурку квітня 1952 року, надруковану в Нью-Йорку. Зелененька паперова обкладинка. Printed as Manuscript. Автор мені невідомий – Петро Яровий. Підозрюю, що якийсь проросійський кадр з УРДП. Пасквіль на бандерівців і конкретно на Ярослава Стецька. Злобний, ядучий, в дусі совєтської передарештної пропаганди. Але тези звинувачень свідчать, наскільки точно, «в десятку», на початку 50-х років минулого століття Я.Стецько влучив із розумінням повоєнного стратегічного плану Росії, націленого на довготривалу масову інформаційну промивку мізків на Заході й розширення там армії прихильників «нерозгаданої руської душі». Його голос про смертельну небезпеку Росії для вільного світу волав у західній політичній пустелі в роки еміграції з 1946 по 1986 р.

Як ми тепер говоримо, що олігархи розкладають яйця зліва направо в усі партійні кошики… Так СРСР на хвилі сприйняття себе переможцями гітлерівської Німеччини створював на Заході десятки і сотні проросійських організацій від ультрамонархічних до гіперлівацьких. А також шалені гроші витрачали на фейкові структури українських політичних і навіть очолюваних українцями міжнародних політичних організацій, як АБН. Аж до того, що в Тайбеї, Тайвань 1955 р., на конференцію АБН (Антибільшовицький Блок Народів) на летовищі гостей зустрічали реальні організатори і їхні проросійські клони. Отож, коли ми у найкритичніші для себе часи російської експансії гірко іронізуємо над європейською «занепокоєністю», маємо розуміти, що вона формувалась росіянами на Заході більше, як 70 років. У брошурці є закиди, що «бандерівці з Я.Стецьком дотепер всю свою боротьбу звели не проти «інтернаціонального комунізму» і «більшовизму», але проти … російського народу, що його ототожнюють з «російським імперіалізмом» та «інтернаціональним комунізмом». Але ж, подивіться, як точно в європейській перспективі «Київ проти Москви» – «Христос проти Диявола» Я.Стецько розставляв акценти майже 75 років тому. От що значить християнська політична провіденційність! «Самий Я.Стецько, – пише автор зеленої брошурки, – в інтерв'ю з канадійським журналістом МакКензі Портером, заявив без ніяких обиняків: «…Я маю два великих завдання. Одне це боротьба з російським імперіалізмом, друге – із західною байдужістю!» 40 років ходив Я.Стецько західною повоєнною політичною пустелею, щоби зрештою 40-ий президент Америки у 1983 р. на прийнятті подружжя Ярослава і Слави Стецько в Білому домі визнав, що проти «імперії зла» – «ваша боротьба є нашою боротьбою». І з цієї політичної лінії Америка не зійшла і в ході нашої війни з російськими окупантами. А щодо позиції ЄС і західноєвропейських держав… Стати під прапори воюючої України, як радив Я.Стецько країнам вільного світу, їх змусить таки життя. Бо є два варіанти: Давид чи Голіаф…

«Чи Давид переможе Голіафа?». Варто навести уривок з цього розділу статті Я.Стецька, написаної у 1951 р. «Чи можлива перемога над Росією без світової війни?», бо психологічний стан Європи по Другій Світовій і до сьогодні мало чим відрізняється, хіба ще усугубився: «Коли більшовики чваняться на весь світ кількістю своїх дивізій і лякають ними свої народи, то тоді про якусь продуману розумну протидію немає й мови. Коли СССР заявляє, що має, напр., 300 дивізій, а альянси подають, як велике досягнення, що незабаром матимуть в Європі 30 дивізій, і при цьому ще й самі скритикують ті дивізії, мовляв, вони майже нічого не варті, не загартовані, «сплять на подушках», ведуть вигідне життя, не знають казарм і.т.п. – тоді ціле зусилля Заходу здобути думку громадянства не багато вартує, бо в основі підкопане довір'я до боєздатності їх власних армій. Тоді переляканий громадянин Заходу, в безсиллі, шукає будь-якого «зговорення» з ворогом, з яким зговоритися ніколи не можна. Є й інший момент: кількісно західний світ не може перевищити східного агресора. Тому на Голіафа треба йти з внутрішньою «отруєю», яка його скоріше поконає, ніж найкраща воєнна техніка.» Про яку «отрую» йдеться? Та про ту ж саму, з якою 30 наших голих-босих давидів з палицями п'ять років тому зупинили 300 екіпірованих по повній голіафів.

Ольга РІЗНИЧЕНКО

ШАНУЙМО РІДНЕ

МАЙДАНІВСЬКА КОЛЯДА

12 січня 2019 року на Чернівецькому Майдані, в центрі міста, біля пам'ятника Т. Шевченкові, уже вп'яте зібралася Коляда. Сюди прийшли хори – колядники з нашого міста, з'їхались із районів, а також із сусідніх областей. Це з села Топорівці, Городенківського району Івано-Франківщини, із міста Заліщиків Тернопільщини.

Колядники були з вертепами, в національному одязі. Одне слово, це було просто захоплююче видовище. Хори виступали на великій сцені, встановленій поруч з пам'ятною дошкою – меморіалом із світлинами тих людей, які загинули за нас, за Україну, – наших героїв.

Тут звучали відомі і не відомі ще нам колядки, бо частина з них була зроблена в обробці композиторів, твори яких перейшли до нас з давніх давен. Ми їх співали разом з учасниками хорів. І це було дуже велично. Бо в такі чудові Різдвяні святкові дні ми славили нашого новорожденного Ісусика, нашого Спасителя.

Всім хорам-учасникам вручались гарні настінні годинники, подяки.

Тут, на Майдані, готували плов, пригощали гарячим чаєм. А майданівський комендант (він був ним і під час Майдану Революції Гідності) Дмитро Миколайович Чернишов дуже вправно справлявся зі своїми обов'язками – усіх встигав нагодувати.

І хоча субота видалась морозною, але нас зігрівали наші традиції, які передавались нам від діда – прадіда. Майданівську Коляду чудово провів Чернівецький голова обласного об'єднання «Майдан» Юрій Георгійович Скорейко. Ця людина є великим патріотом України, любить і шанує все українське. Він – історик, прекрасно розуміє та завжди впроваджує в життя щось нове. І ми щиро вдячні Юрію Георгійовичу за його працю на славу України та її величі.

А також складаємо щиру подяку Василеві Бойчуку – секретареві Майдану та Сергієві Николайчуку – члену ради Майдану за допомогу в проведенні заходу.

Спонсори «Майданівської Коляди»:

Товариство з обмеженою відповідальністю «Машзавод» – Віктор Сідляр

«Рома» – гендиректор Роман Клітчук

Будівельна фірма «Чернівціжитлобуд» – Володимир Мороз

Товариство «Молодіжна аграрна спілка» -Віталій Нігалатій

ПМК–76 – Василь Каглягчук

Депутат Чернівецької міськради – Ромео Скрипа

Приватне підприємство «Артон» – Ігор Місевич

Приватна виробнича комерційна фірма «Зірка» – Юрій Котилев

Приватний провайдер «Лангейт» – Мирослав Миколайчук

Приватний підприємець – Василь Скринчук.

Приватна фірма «Класік-Ко»

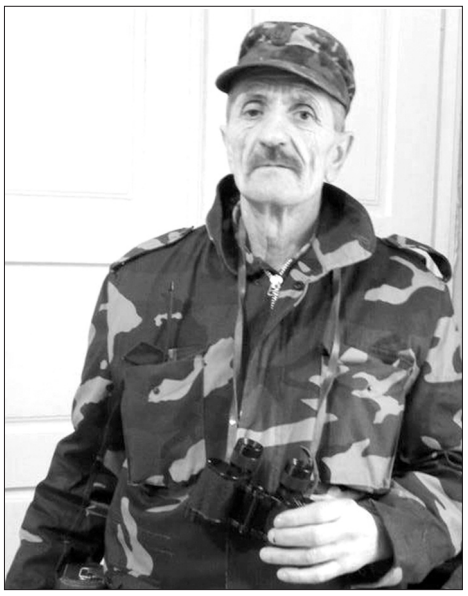

Д.М. ЧЕРНИШОВ

Голова та рада «Майдану» висловлюють щиру подяку всім вищеназваним спонсорам за матеріальну підтримку у проведенні в Чернівцях «Майданівської Коляди»

Адміністрації фірми «Рома» дуже дякуємо за солодкий стіл для гостей Чернівців.

Нехай Господь віддасть Вам сторицею за вашу доброчинність, за ваші добрі справи в ім'я України, збереження наших традицій.

Ще довго Чернівцями котилася хвиля колядок, бо в коляді ми єднаємося. І дай, Боже, нам до наступного року дочекати. Тож недарма ми чули таке щире:

Віншуємо Вас щастям, здоров'ям,
Аби ці свята провадили,
других дочекали,
Від століт до століт, аби Господь Бог
призначив Вам
Життя і довгий вік

Чого і Вам, шановні читачі, щиро зичимо.

Христос народився!
Славімо його!

М. КИСИЛЬОВА

МАЮ ВЛАСНУ ДУМКУ

ДУХОВНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЦЕРКВИ

Нарешті ми дочекалися Томосу. Тішимося, щиро радіємо тим, що Президент Петро Порошенко взявся за цю так потрібну всім нам справу і довів її до кінця. Так, це нелегко – пройти через різні перепони, але робота зроблена на відмінно.

Ми маємо документ, який засвідчує, що Православна Церква України є Помісною Автокефальною. Наша Церква отримала духовну незалежність. А інакше, яка ми держава, коли й надалі були б без своєї національної церкви? І найважливіше, що наша Церква одержала автокефалію від Вселенського патріархату, а не Москви.

Так, ми ідемо геть від Москви. Спільного інтересу з ворогом не маємо і мати не будемо ніколи. Хіба можна було споглядати спокійно, коли в церквах Московського патріархату, в Україні, славили Кіріла? Хіба можна було спокійно ставитись до того, коли в Чернівецькому жіночому монастирі не дозволяли людям сповідатись, бо вони хрещені в церкві КП? А в чоловічому монастирі не знайшлось жодної книжечки з молитвами українською мовою, бо вони заявляли, що українське – то (щезло би!) від нечистого, диявола. Або священик церкви МП не хоронить – не відспівує хлопця, який загинув у війні на Сході України. А нам ще й сміють говорити, що держава втручається в справи церкви?!

Сам народ не міг більше дивитись на цю московську вакханалію. Наша держава нарешті очищається від усякої скверни. То який же це розкол?.. То, мабуть, членів опозиційного блоку та їхніх прибічників влаштовував той стан справ у церквах, зате нас – ні. Саме церкви МП сіяли розбрат поміж людьми, бо не мали Бога в душі. Яка ж то в них любов до ближнього та як вони виконують другу Господню заповідь? Наш народ століттями йшов до своєї омріяної української Церкви. А 333 роки нам нав'язували чужу, вороже налаштовану до України. Президент став лише на бік справедливості. Оскільки наша держава є незалежною, то й наша віра має бути нею захищена. І в підпорядкування ворога-агресора вже ніколи не потрапить. Прозріння до багатьох людей прийшло!

Подумати тільки, як церкви МП протидіяли Томосу! Збирали тисячі заяв вірян і напрявляли до Вселенського Патріарха, писали, що це надсилає українська православна церква, але чомусь не писали московського патріархату. І в даний час, коли постало питання щодо зміни назви церкви МП відповідно до її суті в Україні, вони раптом чомусь не хочуть називати речі своїми іменами й протестують проти такого звичного й рідного їм за духом словосполучення – «російська церква». Але ж московський патріархат – це і є Росія. Чи Москва не російська?

І слава Богу, що вже не будемо чути, як в церквах МП моляться за здоров'я тих кремлівських зверхників, які послали своє військо на війну вбивати українців. Це таке «благословення» на вбивство наших дітей?! Саме до такого дійства, до скверни докотився московський клір, який править в українських святинях!

Волевиявлення українського православного люду зроблено. І сьогодні ми говоримо: нашій автокефальній Церкві бути навіки!

Слава Ісусу Христу! Слава навіки Богу!

М. КИСИЛЬОВА

ДО 100-РІЧЧЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

З 1919 РОКУ – РАЗОМ...

Закінчення. Початок на 15-й стор.

Ось що розповідає Т.Компаніченко: «Твори, що увійшли до цієї музичної збірки, – це частка моєї тридцятилітньої праці, пошуку правдивих музичних пам'яток про ту, унікальну своїм національним пробудженням, епоху. Усі ці твори були активно співані на великих і малих сценах України в часі 1917–1921 років на урочистих подіях, військових мітингах, при відновленні «Просвіт», відкритті гімназій та університетів. Пісні починали й завершували всі урочисті академії, святочні зібрання. Їх співали на воєнних позиціях, на шикуванні військ; вони співались кобзарями, артистами-бадуристами, оперними співаками, просвітянськими, військовими, міськими, студентськими хорами, Українською республіканською капелою та Українським Національним хором. Багато творів були забуті й не звучали в Україні майже століття».

Нові, щойно презентовані проекти, – без сумніву, величезний духовний внесок у відроження національної пам'яті та історичної правди, що, сподіваємося, позитивно вплине на очищення «від намулів іржавих» свідомості українців, і не тільки їх.

Ольга ДМИТРЕНКО

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

СВОЄЧАСНІСТЬ СКОВОРОДИНСТВА

Закінчення. Початок на 8–9 стор.

Мудреці-подвижники, яких Сковорода назвав «синами віку», бачать далі за «синів дня», осягають Істину й живуть істинно протягом власного життя, а весь народ слідом за подвижниками доходить до осягнення Істини протягом життя поколінь. Наприклад, морально-соціальне вчення Конфуція (Кун Фу-цзи; 551–479 до н.е.) набуло визнання лише через 200 років по його смерті. А ще через 100 років конфуціанство стало національною ідеологією Китаю. Тож і в українцях до 300-ліття свого Вчителя неминуче має визріти внутрішня потреба засвоїти й запровадити в життя морально-світоглядне вчення Сковороди – Сковородинство.

Суть засвоєння Сковородинства не тільки в тому, щоб збагнути його розумом, а головно в тому, щоб задіяти його моральний чинник у власне й суспільне життя. Саме українське серце Сковороди визначало його моральний світогляд і український духовний тип, його самосвідомість і спосіб думання. І хоч би якою мовою писав мислитель, старослов'янською, латинською чи грецькою, він думав рідною, про що свідчать і українська мовна стихія, й український тип мислення та правопис у його писаннях, бо «писав для свого краю». Як свідчить учень і біограф Г. Сковороди М. Ковалинський, *«він завжди любив свою природну мову й зрідка змушував себе спілкуватися іноземною мовою; грецькій надавав перевагу перед усіма іншими»*. Зі своїми людьми мудрець спілкувався виключно живою рідною мовою (як, до речі, й М. Гоголь).

Сила Сковородиного духовного подвижництва в живій, дієвій мудрості рідного народу – питомому джерелі самого феномену Сковородинства. Ось як сам мислитель визначив джерельну основу своєї мудрості: *«Не мої це думки, не я їх вигадав, бо Істина безначальна. Але люблю – тому й мої, люби – і будуть твої»*.

Внутрішнє прямування кожного з нас до Істини з провідництвом ідеї «Пізнай себе» неодмінно виросте в природовідповідний і культуровідповідний морально-світоглядний рух Сковородинства. Сковородинство – своєчасна стратегія культурно-суспільного саморозвитку людської особистості й «збірної особи українського народу». Як ствердив видатний український учений-енциклопедист Дмитро Іванович Чижевський (1894–1977): *«українська духова історія все, як зачарована, повертається до Сковородинства»*.

Олександер ШОКАЛО,
культурософ

Засновник, шеф-редактор і видавець
Степан Брацюнь,
головний редактор – Марія Базелюк.

Редакційна колегія
Володимир Сергійчук, Василь Шпіцер,
Ольга Різниченко,
Ярослав Радевич-Винницький.

Електронна адреса редакції:
nacija@ukr.net

Реєстраційне свідоцтво:
Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І.
Філія ГУ по м.Києву та Київській обл.
№ 10026/0195.
АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669
ЕДРПОУ 2305606776
№26003500849590(UAH)

Віддруковано: ТОВ «ПКЛ»,
м. Вінниця, вул. Чехова, 12а.
Тел.: (0432)55-63-97

Замовлення №
Наклад 1 000 прим.
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9